

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

Ob tihih urah. Dr. P. Roman L. Tominec, O. F. M. V kratkem izide knjižica z zgorajšnjim naslovom, ki obsega 14 govorov letošnjih duhovnih vaj za učiteljice pri Uršulinah v Ljubljani. Vsebina je nastopna: 1. Razgled 2. Sinteza religije in življenja. 3. O odpovedi. 4. O molitvi. 5. O žrtvah, ki jih samo Bog vidi. 6. Jaz in občestvo. 7. O zelo vsakdanji stvari — smrti, in potem sodba. 8. Plačilo in kazni. 9. Zdravilo življenja. 10. Življenje mojega življenja. 11. Kraljevska zapoved. 12. Pota Gospodova. 13. Pojdite še Vi v moj vinograd! 14. Življenja umetnost. Iz vsebine je razvidno, da je snov prikladna za premišljevanje vsakrati naši ženi in dekletu in zato pričakujemo, da se prijavi prav mnogo odjemalk. Zbiranje naročnic je iz prijaznosti prevzela gđc. Anica

Lebar, Ljubljana, Florjanska ulica št. 7. Naročnice se naj izjavijo, ali žele broširano ali vezano knjižico. Ker se tiska le v omejeni nakladi, prosimo za takojšnje prijave.

Vaje s kiji.

Sestre, gotovo ste odšle iz podzvezne prireditve v Ljubljani navdušene za telovadbo s kiji, ki je za nas še nova.

Nudi se vam ugodna prilika, da si tudi same omislite to telovadbo, ker so kiji pri vrhniški srenji v zalogi in jih lahko nabavite pri nas najceneje. Poleg tega pa dobi še vsak krožek zastoj en izvod spisanih vaj s kiji.

Če ne verjamete, vprašajte na naslov Ida Mikuš, Vrhnika 395.

Mehanično umetno vezenje zastorov, perila, monogramov, zastav, oblek, entlanja, vložkov in čipk, ažuriranje,

Matek in Mikeš, Ljubljana

poleg hotela »Štrukelj«

Predtiskanje in prebadanje vzorcev za ženska ročna dela. Brezkonkurenčna izvršitev in zelo cena dela.

Vsebina:

R. L. T.: Vseh mrtvih dan — vseh živih dan	241
O. S.: Kako se izraža ljubezen	242
P. Krizostom: Pax et bonum	244
Vera Lestan: Pridi, Solnce!	244
Henriette Brey — A. Lebar: »Je pa davi slan'ca pala«	244
A. Bošte: Že rumenijo gozdovi	248
Mirta: Zadnji cvetovi	248
B. K.: Tebi, Francka!	248
Slavko Savinšek: Iz življenja v življenje	249
Marjanka: Vse luči morajo ugasniti	253
Matko Krevh: Spokornica	253

Rožni dom

Francka G.: O ročnem delu	257
Od srca do srca	258
Vigrednica-gospodinja	260

Organizacija:

Iz orliške centrale	261
Sestre sestram	262
V oceno smo prejeli	263
Uredniška molčečnost	264

VIGRED

DEKLIŠKI LIST

LETO V / V LJUBLJANI, 1. NOVEMBRA 1927 / ŠTEV. 11

R. L. T.:

Vseh mrtvih dan — vseh živih dan.

„Opera enim illorum sequuntur illos“ ... Pravkar je izvenela velika beseda iz skrivnega razodetja: Blagor mrtvim, ki v Gospodu umrjejo, zakaj njih dela jim bodo sledila ...

Prišel bo dan, z grozno gotovostjo se bliža ura, ko boš stala ti sestra, in enako jaz pred večnim Sodnikom. Popolnoma in docela sama. Ne bo naših angelov, ki bi nas hvalili, ki bi za nas prosili in ihteli, nas opravičevali, ne bo nebeške Mamice, ki bi, kakor vedno, za nas rekla dobro besedo — povsem sama boš. On ti bo gledal v dno srca — in ena sama tolažba nam ostaja — „njih dela jim bodo sledila“.

Po delih nas bo sodil Gospod.

Ne po naših trdnih sklepkih.

Ne po naših ponosnih sanjah.

Ne po naših velikih besedah — samo dobra dela bodo govorila za nas: dela usmiljenja, dela sočutja, ljubezni, odpovedi, premagovanja.

Sestra, če ti je srce trdno in v tebi šepeta: naj bodo še drugi do mene dobri — pomni: po delih bo sodil Gospod.

Sestra, če hoče izkaliti v Tvojem srcu po prestani krivici maščevalna misel — pomni: ljubezen je, ki gradi zlate mostove od srca do srca — in po naših delih bo Gospod sodil.

Sestra — če v tebi trka in kljuje strast temnih ur in lilije trepetajo v viharju — pomni — „njih dela jim bodo sledila“.

Morda se bo v tebi uprlo — take mračne misli — to ni za moja leta — sem mlada, sem lepa ... pomni: ali nisi kakor cvet v polju? — Tam oddaleč zveni pesem „Je pa davi slan'ca pala ...“

Raz cerkveni kor pa se glasi pesem skrivnega razodetja: *Opera enim illorum sequuntur illos* — njih dela jim bodo sledila. Tudi Tebi, sestra!

Kako se izraža ljubezen?

(Nadaljevanje.)

III.

Graška »Tagespost« je prinesla koncem lanskega leta listek »Črnuška skrivnost«. Tu popisuje iz našega domačega, slovenskega življenja tak zgled prijaznosti in ljubeznivosti, tak solnčni sijaj, ki je gorko ogreval skozi dolgo vrsto let svojo bližnjo in daljno okolico. Že se je skrtil ta solnčni sijaj, a še naj sveti našim srcem s tem, da postavimo spomin nanj tudi na to mesto. In to tem bolj, ker so se ga spominjali celo zunaj mej naše slovenske domačije.

Nemški list je pisal: Spominski list za Adelo Luckmann. Preprosta hiša v Črnučah, blizu ceste med Ljubljano in Kamnikom, je imela skozi desetletja naravnost občudovanja vredno, skrivnostno privlačnost. Za sorodnike in znance posestnice, moške in ženske, stare in mlade, imenitne in preproste so bile Črnuče leto za letom najpriljubljenejši izletni cilj na Kranjskem. Vsak gost je bil prijazno sprejet, za vsakega je bila pripravljena velika miza v senčnem vrtu. Gostoljubnost, s katero so vsakomur postregli, ni poznala nobene nepotrebne razburjenosti, kar je bilo na razpolago, s tem so gostu iz srca postregli, v nikomur se ni mogla zbuditi zavest, da je morda nedobrodošel ali pa je prišel ob nepravem času.

Ko je zapustil pred več kot tridesetimi leti žal mnogo prezgodaj umrli soprog gostoljubno gospodinjjo kot vdovo in je kopica ljubko doraščajočih hčerk obljudovala hišo, je marsikdo menil, da tvori privlačno silo Črnuč predvsem privlačnost ženske mladine. Toda minevala so leta, prišla je svatba za svatbo, devet vzcvetelih hčerk je bilo srečno poročenih, toda neizpremenjena je ostala privlačnost Črnuč.

Skrivnost te privlačne sile je torej mogla biti samo pri tej krasni ženi, od katere je izhajalo toliko ljubezni na svojce in ki je izvajala na vse, ki so prišli ž njo v dotiko, neodoljiv čar. Osem desetletij seveda ni moglo iti brez vseh sledov mimo te žene. Postava je postala drobnejša in lasje so postali beli, vendar so ohranile poteze neukončljivo lepoto in neskončno dobre oči so ohranile ogenj večne mladosti. Občudovanja vredno svež je ostal spomin. Življenjski srčnosti, nezmagljivi dobri volji te žene ne leta, ne marsikatera nezgoda, ki jo je prinesel čas s seboj, niso mogli do živega. Srčnost te žene v težkih časih je bila vzorna, njeno globoko zaupanje v Boga neomajno. Neredko so tekale solze, toda ne dolgo, potem je zopet zvenel jasni otroški smeh te žene in oči so se svetile zopet jasno kakor solnce po aprilovem dežju. Nešteto krat je ta žena osrčila in dvignila svojo okolico s svojo nezlomljivo življenjsko energijo, ki so se je navzeli vsi, ki so bili v njeni bližini.

Kogar so mučile bridkosti in skrbi, mu je prineslo občevanje s to ženo tolažbo in pomirjenje; niti treba ni bilo priti na dan s svojimi večjimi ali manjšimi težavami, če si prebil le nekaj časa v bližini te žene, se ti ni zdelo to, kar te je težilo, nič več tako težko, bil si okrepcan s svežim pogumom in novim zaupanjem. Po tej ženi so postale Črnuče vedno uspešno zdravilišče za pesimistična (črnogleda) občutja, za malodušna razpoloženja in za čmernost. Tu se je razkadila slaba volja in tudi upravičena bridkost je izgubila na grenkosti, neukončljivi humor (dobra volja) redke žene je delal čuda, to je bila malokaterim znana črnuška skrivnost.

Samo malo izbranih ljudi je, ki so v velikem krogu uživali tako neomejeno priljubljenost, malo katerim mlado in staro ohrani tako velikansko naklonjenost. Bila je prepričana, da ljubi Bog, ki nam je dal življenje, tudi želi, da se veselimo življenja. Večji del je ležele na človeku samem, da se hrabro bori s težavami življenja in da si ne da vzeti dobre volje od bolezni in od mračnih, malodušnih misli.

Pred malo dnevi je nehalo biti to srce, neposredno pred dopolnjenim 83. letom. Toda ona ni mrtva, kajti njen duh živi dalje v otrocih in vnukih in ona živi dalje v spominu mnogih, ki so to ženo ljubili in spoštovali, katerim se je razodevala črnuška skrivnost in ki nepozabljivi hranijo globoko hvaležnost.

IV.

Dve mladi prijateljici sta se poslavljali. Pa je pisala ena drugi: »Zelo s težkim srcem Ti pišem te vrstice. Ne morem Ti povedati, kako sem Te rada imela. Nisva se še nikoli skregali v vseh teh letih, bila si mi zmeraj moja zvesta prijateljica. Potožiti sem Ti imela to in ono, pa nikoli nisem slišala, da bi o tem kaj drugim povedala. Tebe sem najrajši imela, ker mi nisi nič zamerila...« Itd.

Ljubezen zna molčati o zaupanih skrivnostih (razen, kadar je govoriti dolžnost). Ljubezen ni gluha in mutasta, marveč zna o pravem času spregovoriti prijazno ali hvaležno besedo in ima tanek posluh za to, kdaj je bližnji žalosten ali razburjen, užaljen ali nerazpoložen, utrujen ali naveličan. Ljubezen ne zameri.

Ljubezen do bližnjega zahteva od nas, da tako poostriamo svoj posluh, da že iz glasovega tona spoznamo, kaj se godi v srcu naših soljudi. Tak fin posluh prepreči, da ne napravljamo po nepotrebnem bližnjemu boleti in da mu nismo nadležni, ne da bi sami za to vedeli in hoteli. Zlasti pri bolnikih je važno, da spoznavamo že iz bolnikovega glasu njegovo utrujenost. Kako klaverno je vendar, če človek ne zapazi prej, da drugemu povzroča bol, ali ga moti ali utruja, dokler ne pride do eksplozije. Dokler bližnji glasno, na krepek način ne izrazi svojega nerazpoloženja.

Ljubezen do bližnjega nadalje od nas zahteva, da nismo mutasti, kadar je treba govoriti. So ljudje, ki nikdar o pravem času ne spravijo iz ust prijazne ali hvaležne besede. Imajo o svojem času prav zvesta in pristrčna čustva, toda Bog obvari, da bi o tem kaj razodeli svojemu bližnjemu. Ne vedo, kako bi se izrazili, ali pa so preleni, ali pa se sramujejo. Zakaj bi ne izrazili z besedo, kar v srcu čutimo? Ali je mari že preveč pristrčnosti na svetu? Ah, nasprotno! Prijazna beseda iz srca je tako redka, in komur jo rečemo, je ne izgubi nikdar več, marveč jo nosi vedno skrbno in veselo s seboj kakor šolarček dobro izpričevalo, ali kakor ženin pismo svoje izvoljene.

Kako često zamudimo priliko, da izrečemo besedo tolažbe in sočutja, ko so drugi v skrbeh in boleznih, ali so izgubili svoje najdražje. In vendar je vsaka tolažilna beseda liki cvetlični venec, ki ga položimo na grob.

Vzemimo, da je kdo koga razžalil, in to dobro čuti. A da bi odprl usta in mu rekel, da mu je žal in da ni tako mislil, tega ne spravi iz ust. Potem pa ostane žalitev v duši drugega in često zamori vso ljubezen.

Treba je torej o pravem času porabiti vso napačno boječnost in lenobo in drugim povedati, da so nam ljubi in dragi in da smo jim hvaležni. Če to ni res, potem seveda ne smemo povedati, če pa v resnici to čutimo — zakaj ne na dan z besedo?

Ljubezen ni zamerljiva. Zamerljivost je ona napačna sramežljivost in strahopetnost, da noben noče prvi prositi za odpusčanje in misli, da se poniža, če prvi spregovori dobro besedo. Marsikdo se je je že v svoji mladosti navadil in marsikomu je ta zločesta navada pokvarila vse življenje. Če je namreč ostal hlapec svoje bedaste navade.

Živela sta nekoč v Švici mož in žena, ki sta vsak večer skupno molila očenaš. Nekoč sta se sporekla v denarni zadevi in ves dan nista spregovorila med seboj. Zvečer sta ležala v svojih posteljah in vsak je čakal s težkim srcem, če bo drugi začel. Potem bi bilo zopet vse dobro, razrešen bi bil čar, ki je vezal njune ustnice. Toda nobeden se ni mogel premagati, in vendar je želel vsak, da bi ga drugi odrešil. Tako sta prvič v življenju molče zaspala, in s tem je postala razpoka vedno večja in slednjič sta občevala med seboj kot dva popolnoma tuja človeka. Uničena je bila njuna življenjska sreča.

(Konec prih.)

P. Krizostom:

Pax et bonum.

(Ob zaključku Frančiškovega jubilejnega leta.)

»Mir in blagor, sestre!«

Stopil je med nas
s široko razpetimi rokami.
V očeh mu kresna noč klije;
ves domač mu je glas:

»Sestre, ali je v vaših prsih mir?

Vem — majske noči v njih sanjajo,
mirtni grmi se zvezdam klanjajo —
osvetljeni od vročih poljubov — — —

Kot bi spale vse — se zdi.
Toda sestre!
V vas ni miru in ga ni!

Vidim vaše duše iz oči kipeče,
vse nemirne, vse razboljene,
po neznani dalji hlepeče.
Raztepeno valovje je vaše srce!

Prišel sem k vam,
da vam pomagam
mirtne cvetove v vence splesti,
da vam pomagam
valove besne prebresti...

Prišel sem,
da vam globoko v dušo sežem,
da vam jo z božjim mirom preprežem.»

Iz prsi mu je zrastel križ
zlat in blesteč — — —

Pokleknila sme pobožno
in bridko Martro z mirtami ovile.
Tisoč plamenečih sveč
smo mu pred noge položile — — —

»Pax et bonum, sestre!«
se je nasmehnil Frančišek.
Imel je široko razpete roke;
v očeh mu je kresna noč klila. —

Njegovo veliko glorio
je Kristusova zlata luč popila — — —

Vera Lestan:

Pridi, Solnce!

Težko, težko mi je v duši,
temna senca preko nje se vije,
nanjo lega črna noč.
Bolna duša po pomoči opije, —
pridi, Solnce pridi
in odženi temo proč!
Daj, da v tvojih svetlih žarkih
moja duša se okopa,
da postane spet vsa čista, bela,
da postane spet, kot prej, vesela.
Pridi, pridi Solnce! Glej,
v temi jaz ne morem več živeti
in ne morem več naprej trpeti —
pridi, dej!
Le po svetli, jasni poti
čem naprej...

Henriette Brey — A. Lebar:

„Je pa davi slan'ca pala ...“

(Narodna pesem.)

(Nadaljevanje.)

Ob blatni cesti, ki jo je z urnimi koraki meril naš Lovrenc, se je kmalu pokazala gostilna. Ker je bil lačen, ni dolgo pomišljal, ampak vstopil. Umazanost in nered nista bila kaj vabljiva, a kljub temu je naročil kruha in žganja. Umazani gostilničar ga je pogledal po strani: »Pa naprej plačaj, prijatelj! Si gctovo eden od onih tam-le? Saj se poznamo!« Prisedel je in zaupno pristavil: »No, kaj pa je bilo? Majčken vlom? Ali malenkost z nožem? Morebiti mala igrice z ognjem?« In je pomenljivo pomežiknil.

Lovrenc je stisnil pesti: »Kaj vas to briga? Da le plačam! Jezik za zobe, če ne...«

»He, he, prijateljček,« je popravljil gostilničar. »Saj ne mislim tako hudo. Res pa je, da se vsi od tam oglasijo pri meni.«

V naglici je požrl Lovrenc zadnji grižljaj, vrgel denar na mizo in odšel. Težko je dihal in škripal z zobmi. — Torej tako daleč je že? Od daleč ga že poznajo, hudodelca, izvržek človeštva.

Ha — kaj mu pomagajo vsi dobri sklepi, če bi tudi hotel pričeti novo življenje? Ali je vredno? Začetek že prav mnogo obeta!

Mrko je gledal pred se in korakal uro za uro. Že davno je bilo poldne, ko je prišel do predmestne gostilne. Toda gostilničar ga je na pragu zavrnil: »Berači nimajo vstopa!«

»Saj ne mislim beračiti. Denar imam in bi rad kaj kosila.«

»Poiščite si drugo gostilno. Tu ni prostora za potepuhe!« in zaloputnil mu je vrata pred nosom.

Lovrenc je bil pretruden, da bi se prerekal z gostilničarjem. Za trenutek se je naslonil na zid, da si odpočije, a takoj se je sunkoma okrenil in odšel.

Lilo je kakor iz škafo. Da bi prišel vsaj pod streho!

Po dolgem povpraševanju in iskanju je končno našel pisarno one tovarne, za kamor je imel priporočilno pismo. Toda pogum mu je takoj upadel; v pisarni ni bilo starega dobrega šefa, ki ga je kaznilnični župnik opisoval, nego mladi gospodar s povsem drugačnimi lastnostmi.

»Ha, ha,« se je prezirljivo zasmeljal, ko je Lovrenc skromno izročil svoje priporočilno pismo in pristavil prošnjo za sprejem, »že zopet eden izmed župnikovih varovancev iz ječe! Na, iz te moke pa ne bo kruha. Dobro da mojega očeta ni doma, ki bi gotovo nasedel. — Potrudite se kje drugje za delo; za hudodelce, iz ječe odpuščene, pri nas ni mesta!«

Lovrenc je trdo stisnil klobuk v rokah. Rdeče in črne pike so mu plesale pred očmi. Stopil je korak nazaj in se je naslonil na vrata. Od vode, ki je tekla od njegove premočene obleke, je nastala na tleh velika luža.

»Gospod, ali ne bi hoteli z menoj samo poskusiti?« je zajecjal.

»Odstranite se! Saj mi boste pokvarili pod v pisarni. Ven!« je zakričal mladi gospodar, eden izmed pisarjev pa je z značilno kretnjo odprl vrata in Lovrenc se je molče splazil ven. Prav tako tiho je odšel tudi po cesti. Stran, naprej, kamorkoli! Edino upanje ga je varalo...

Prišel je do pekarije; želodec se je vnovič oglasil. Vstopil je in s trdo besedo zahteval kruha. Boječe je pogledala mlada žena izza mize in položila predenj malo štruco.

»Še eno črno!« je zahteval vnovič.

Neodločno si je popravljala predpasnik in zaklicala skozi vrata: »Peter, prinesi črno štruco!« kakor da si ne upa prav pustiti sumljivega tujca samega.

Le-ta se je zasmeljal in vrgel velik bankovec na mizo. Pa ni imela prodajalka drobiža in je prišepnila vajencu, naj dobro pazi na tujca in ga ne spusti iz pred oči.

Lovrenc je seveda vse to slišal in zasrbela ga je roka, da bi udaril po mizi in odšel; pa se je premagal. V tem je prišla prodajalka nazaj in odštela denar. Lovrenc je pograbil kruh in denar ter urnih korakov odšel.

Ustavil se je šele v mestnem parku, kjer je, moker do kože, sedel na mokro klop in pričel jesti. Pa je prišel stražnik tam mimo in ga je vprašal po papirjih. Seveda se je Lovrenc opravičeval, da ni ničesar zagrešil. To je stražnik smatral za nasprotovanje javni oblasti in ga je aretirjal.

Čez noč so ga pridržali v policijskih zaporih in morebiti je bilo dobro tako. Bil je vsaj pod streho, premočena obleka se je posušila in spal je po knežje.

Ko je drugo jutro vse to ugotovil, se je naglas zasmeljal, a ta smeh je bil prav zelo joku podoben... Odšel je v nov dan, poln razočaranj, grenkobe in bede. Snežni metej ga je takoj zjutraj objel, iglaste snežinke so mu padale po rokah in licih, leden veter mu je bril v obraz.

In takih dni je bilo mnogo. Zima je bila dolga in huda. Pod policijskim nadzorstvom je hodil Lovrenc iz kraja v kraj, nikjer dobrodošel, povsod preganjan.

Med tem je nastalo poletje in se umaknilo novi zimi, a Lovrenc je bil še vedno na poti. Denar mu je že davno pošel, le z beračenjem se je še pre-

življal. Obleka mu je bila raztrgana, roke in noge od mraza zabrekle. Pre-nočeval je po hlevih in svislih, pogosto tudi v policijskih zaporih.

Vse povsod je iskal dela, kakršnegakoli, a kdor je pogledal njegove papirje, je skomignil z rameni in Lovrenc je vedel, pri čem je...

Nekoč pa je našemu izgnancu vendar zasijala lučca upanja. Posrečilo se mu je pri prijaznem malomestnem mizarju dobiti delo. Mojster je imel mnogo dela in zato ni mogel biti izbiričen, saj Lovrenčeva vnanjost ni bila priporočljiva.

»Toda papirje mi pokažite!« je rekel končno. Lovrenc je prebledel; seveda, kakor vedno; že vé, kaj pride.

»Kaj je s papirji?« je vnovič vprašal mojster. Lovrenc je potegnil knjižico iz žepa in proseče je zaklical: »Sprejmite me kljub temu! Prosim, sprejmite me!«

Zamišljen je mojster pregledoval knjižico; potem je neodločno pogledal Lovrencu v obraz. Ali naj nesrečneža vrže na cesto? Dolgo je molčal, potem je pokimal: »V božjem imenu torej! Toda svojo skrivnost nosite zase! Sicer pa: le pogum! Marsikdo ima v življenju temno točko... Lahko pa z božjo pomočjo popravimo preteklost!«

Kak teden je šlo vse po sreči; nekega dne pa je eden izmed pomočnikov na nepojasnjen način prišel Lovrenčevi preteklosti na sled. In takoj so odložili vsi delo, češ, s »takim-le« ne bomo skupaj delali. Kakorkoli je Lovrenc tudi pojasnjeval in dokazoval, nič ni pomagalo: moral je oditi...

Hudi in težki dnevi so se iznova pričeli. Kaj pomaga tudi najboljša volja? Nihče od teh pravičnih, ki so ga obsodili, ni stegnil roke v pomoč...

Še enkrat je zagorela iskrica upanja. Nepričakovano je dobil pri mestnem zidarskem podjetju mesto pomožnega delavca. Toda že drugi dan ga je dosegla sovražna usoda. Lastnik podjetja je poslal svojega uradnika, da spiše osebne podatke vseh delavcev v svrhu njihovega zavarovanja. Treba je bilo pokazati uradniku delavsko knjižico. Uradnik, človek brez vsakega socialnega čuta, je vzrožil, ko je pregledal Lovrenčevo knjižico in kričal nad polirjem, kaj vendar misli, da v ugledno podjetje nastavlja hudodelce, tatove... Dalje ni prišel; kajti že se je vrgel nanj Lovrenc in ga z obema rokama tiščal za vrat... Priskočili so delavci in so ga odtrgali ter ga držali, da je prišel stražnik in ga odpeljal. Dobil je »samo« šest tednov zapora...

Oddahnil si je, ko je zaslišal sodbo. Dobro! Vsaj ne bo na cesti, brez hrane, brez stanovanja... Saj mu je morebiti z sijala nova zvezda?!...

14.

Travniki so se kopali v jutranjem solncu. Modrikasto prozorne tančice so ovijale drevesa in grmovje, a so kmalu izginile v solncu.

Milijoni rosnih kapljic so blesteli po travi. Vsak list, vsaka bilka je bila okrašena z blestečim diamantom. Rese na žitnem klasju so se lesketale pri vsakem gibu, ki ga je povzročil jutranji veter. Velika njiva detelje je ležala kakor z diamanti posuta preproga, ki so se blesteli v vseh mavričnih barvah.

Kmečko dekle, ki je s srpom v roki stalo na tej njivi, je tudi občudovalo vso to jutranjo krasoto. Jutranji spevi drobnih ptičic so jo vso prevzeli.

Od vaške cerkve sem je priplul prvi jutranji spev zvonov. Nehote je dekle sklenilo roke h kratki molitvi.

Potem je zavezala belo ruto okoli glave in pričela z delom. Nažeti je morala detelje za klajo; od časa do časa je nosila naročje na platneno rjuho, ki jo je bila razprostrla kraj njive.

Večkrat je privzdignila svoj tovor in poskusila, če bo pač zmogla. Končno se ji je zdelo dovolj; zavezala je veliko culo in jo hotela dvigniti

na glavo. Toda ni šlo. Poskušala je vedno znova, da ji je že pot lil s čela, toda ni imela moči. Neodločna je gledala okoli sebe. Ali naj nekaj detelje odloži? Toda solnce jo bo sparilo in živina ima svežo tako rada. — —

»Je pretežko, kaj ne, dekle? Čakaj, da ti pomagam!« Iz bližnjega grma so prišle te besede nepričakovano in dekle se je zares prestrašilo. Pravkar se je izmotala iz grma dolga, sloka moška postava in je prihajala k nji.

Nekoliko preplašeno je gledalo dekle tujca. Kje se je vzela? Ali jo je že dolgo opazoval? Kdo je? Popotnik? Postopač? Vagabund?

Ne; za to je bil prepošten videti. Čedno oblečen od nog do glave. Le nekam bled in prepaden in — in — nekam čuden, boječ je. In ona sama, daleč na okoli nikogar. Pa tolikrat se čita v časopisih o napadih...

Odklonilno je rekla: »Ne, hvala; bo že šlo,« ter je vnovič poskušala zadeti culo.

Tujec jo je gledal. »Se me pač bojiš, dekle? Prav nič ti ne naredim, verjemi mi!«

Dekle je zardelo: »Zakaj naj se bojim? Saj mislim, da ste dostojen človek.«

Tujec se je zasmel: »Kdo ve? Obleka še ne naredi človeka! Večkrat se hudobija skriva v žamet in žido.«

»To že,« je pritrdila. »A vi niste hudoben.«

On ni odgovoril na to, ampak je dvignil težko culo.

»To ti bom nesel — — je pretežko zate,« je rekel nato in jo opazoval od strani. »Čas imam; le brez skrbi bodi! Kam pa naj nesem?«

Še neodločena, ali naj sprejme pomoč ali ne, je morala odgovoriti: »Tam preko, kjer gleda rdeča streha iz drevja, je moj dom, Škafarjevina, in jaz sem Škafarjeva Lena. Kdo ste pa vi?«

Kakor da je preslišal to vprašanje, je vprašal on: »Zakaj pa ne pride hlapec z vozom? Bi bilo vendar bolje. Zdi se mi, da niste posebno močna za tako težko delo.«

»Saj tudi ne delam lahko, ker sem bila bolna. Pa Janez, to je naš hlapec, je moral pred par dnevi na svoj dom, ker mu je oče umrl. In brata nimam nobenega, sem edinka.«

»Ali oče ne živi več?«

»O, pač! In še močan je! Pa to je ravno« — je vzdihnila. »Pred več tedni si je pri košnji sena ranil nogo. Najprej ga je zdravil vaški pastir s svojimi mazili, pa je vnetje pritisnilo. Zdaj ga zdravi zdravnik, ki pravi, da še dolgo ne bo dobro. In prav zdaj v največjem delu! V štirinajstih dneh se prične žetev, pa nobenega pravega delavca pri hiši!«

Mož poleg nje je napeto poslušal; v trenutku se je pojavilo upanje v njem.

»In zdaj iščete hlapca?« je vprašal zategnjeno in glas se mu je tresel.

»Da. Prej bo zima, preden bo oče za delo. Niti stopiti ne more na nogo; zdravnik pravi, da je vnetje kite. — Sicer naša kmetija ni ena največjih, a brez delavcev ne zmoremo. Mati in jaz že delava, pa saj ste me videli. — Pa zdaj že o sebi klepetam, kar se ne spodobi,« je še hitro pristavila in se v skrbi obrnila k njemu. »Ali vam ni pretežko? Gotovo ste bili tudi vi bolni?«

»Zakaj vendar?«

»Mislim, ker tako slabo izgledate, kakor po težki bolezni, ali kot bi bili vedno samo v zaprtem prostoru.«

»Morebiti je res,« je zamrmral, glasno pa je rekel: »Ali bi mene ne hoteli za hlapca, Lena?«

»Za hlapca?« je vprašala in še pristavila: »Kaj niste v službi ali v delu?«

»Nimam nikakega dela.«

»A tako! Gotovo ste morali zaradi bolezni pustiti službo. Kakšen poklic pa imate?«

»Mizar sem, pa razumem tudi vse kmečko delo.«

Pokimala je in ga gledala postrani.

»No, kako? Ali bi me vaš oče sprejel za hlapca? Recite dobro besedo zame pri njem!« je proseče spregovoril Lovrenc. In v srcu se mu je zbudil sklep, pričeti novo, pošteno življenje. Vesel je bil, da je vse doslej nosil staro in razcapano obleko in je to hranil, da je vsaj na zunaj priporočljiv.

»Pa pojdite z mano. Govorila bom z očetom.« In zavila sta na Škafarjevo dvorišče...

Eno uro pozneje je bil Lovrenc že Škafarjev hlapec.

Ni šlo tako gladko; preslaboten je bil in tuj, neznan. Pa sta prigovorili še mati in hči.

Po južini, ki mu je kraljevsko teknila, sta mu ženski razkazali polje, travnike in živino.

V njegovem srcu pa je pelo. Po dolgem času zopet pri poštenih ljudeh!

Zvečer je stopil k domači hčeri in jo je poln hvaležnosti prijel za roko: »Hvala ti, Lena!«

Nežna rdečica ji je zaplala v lice. — Dopoldne je našla štiriperesno deteljo. Ali ne pomeni to srečo?

(Konec prihodnjič.)

A. Boštele:

Že rumenijo gozdovi.

*Že rumenijo gozdovi,
borijo se z dnevom mrakovi
in breze tam v bregu samotnem
ječijo v viharju jesenskem.*

*Je solnce ugasla svetiljka
in hladne so zvezde noči.
Ščip lune, ves žolt in zavisten,
nad mrtvo dolino visi.*

*Na grobih lučke gorijo
in krizanteme cvetó,
že davno so rože zvenele
in slavci nič več ne pojo.*

*Zbežale so sanje in nade;
zdaj vsa pokrajina molči.
Le megla je legla na griče
in lahno na zemljo rosi.*

Mirta:

Zadnji cvetovi.

*Zadnje cvetove gleda oko
in se solzi:
»smrti je zapisana
vaša lepota!« —*

*V gredici mi nagelj dehti,
na okencu tam rožmarin zelení ...
Še nekaj dni — in potem?! — —*

*Čuvala bom srčni cvet
zate, o nebeška Roža,
moja naj ljubav te boža,
o Marija!*

*Vâruj ladjo mladih let, —
— ah, kakó besné viharji!
ti me vodi, k rajski zarji,
o Marija!*

B. K.:

Tebi, Francka!

† Francki Zorman, bivši članici krožka Šmartno pri Slovenjgradcu.

Mrzli jesenski vetrovi so zaveli preko pisanih livad. In nagnili so pestri cvetovi uvele glavice ter jih položili na ledenomrzle gredice, njih domove doslej, odslej njihov grob.

V malem vrtecu je dvigoval en sam cvet duhtečo čašo. Ljubljén in negovan, prenežen, da bi kljuboval ledenim sapam, je moral podleči.

Ta cvet si Ti, Francka!

Enaindvajseta jesen je bila Tvoja zadnja. Tako mlada, tako nežna, tako dobra — in si odšla za vselej.

Francka, kaj bo meni brez Tebe?

Kot sosedu sva si bili tovarišici od najnežnejše mladosti. Skupaj sva obiskovali šolo, skupaj namerili prvi korak v tujino. A dočim sem jaz dospela do cilja, Tebi slabotna narava ni dopustila, da bi se priborila do učiteljskega poklica. Vrnila si se v našo idilično vasico, da se okrepiš. Kako lepi so bili moji počitniški dnevi! Skupaj vsa prepevali, trgajoč cvetke ob bistri Mislinji, skupaj sedevali pod senčnimi kostanji pred domačo hišo, pogovarjali se o preteklosti in sanjali o bodočnosti. A čas Ti je zadal trpke rane. Nisi še prebolela izgube ljubljene mamice, že je priklenila bolezen tudi Tebe na bolniško posteljo. Tudi odslej sem Ti bila varen drug. Moja prva pot, ko sem prišla v domačijo, je bila vedno k Tebi. Koliko lepih ur vsa preživeli skupno! Tako sladke so bile nade na skorajkne ozdravljenje in tako lepi najini načrti za bodočnost. A s koščeno roko je posegla vmes kruta usoda in Te zaznamovala smrti.

Ali je mogoče, Francka?

Tisti torek večer sva se poslovili za vselej. Ko sem Ti zrla v Tvoje velike sinje oči in Tvoj shujšan obrazek, sem zaznala strašno resnico: Nikoli več! — Tvoje in moje solze so močile belo blazino. — Ko sem drugo jutro odpotovala v tujino, sem bila vsa bolna od spominov in spoznanja.

In prišlo je, kar je moralo priti. Par dni po prihodu na svoje službeno mesto sem prejela poročilo: V petek je umrla...

Kako krut udarec na mojo razbolelo dušo! Umrla! In ni bilo mene, da bi pomolila ob belem odru in Te videla v obleki nedolžnosti spavajočo mirno, pokojno, z vencem belih rož v zlatih laseh. Ni me bilo, da bi pritislila zadnji poljub na posinele ustnice, ki se ne bodo nikdar več razklenile v prijazen nasmeh. Drugi so metali prst na belo krsto, polagali cvetne vence na svežo gomilo. Nihče me ni pogrešal, saj so Ti priredile sodruženice, sestre orliškega krožka in bratje Orli, ter vsi, ki so Te ljubili, tako sijajen pogreb. Samo Ti si me zrla iz raja, ko sem tavalala v globoki boli po prostorni prekmurski ravnini in so edino ponosni topoli sočustvovali z menoj.

Francka draga, vem, da me nisi pozabila, da misliš name, kakor mislim nate jaz. Ah, prosí zame pred prestolom Dobrotnega, da bom nekoč tudi jaz s tako čisto dušo kakor Ti pohitela v vrt nebeški.

Francka, saj ni več dolgo do takrat!...

Sl. Savinšek:

Iz življenja v življenje.

Povest.

(Nadaljevanje.)

Jerici se je vrtelo v glavi, da ni upala koraka za njim, ne nazaj. Kakor Jukopana je stala na mestu in vsa gorela. A ne dolgo. Vzdrnilo jo je šepetanje služinčadi v veži in pred hišo. Odtrgala se je z mesta, pa se opotekla proti vratom. Vnovič se ji je zavrtelo, da je z obema rokama zgrabila v kljuko in se na podboje naslonila. Hipoma pa se je zravnila, obraz ji je zbledel ko zid, sunkoma je odprla duri in planila med služinčad:

»Kaj zijate! — Luč in večerjo!« je trdo ukazala in zaloputnila vrata za seboj. V sobi pa se je naenkrat z obema rokama zagrabila za srce, kakor ranjena žival kriknila, z rokami zakrilila, zmanjkalo ji je tal pod nogami in se zgrudila, z glavo je udarila ob rob peči ter nezavestno obležala.

Na krik so planile dekle in hlapec je skočil po Jako. Metka je prihitela z njim in ko so prinesli luč ter je Jaka hotel sestri dvigniti glavo, se mu je toplo in gosto razlilo po roki. Bila je kri, ki je curkoma tekla iz zevajoče rane na temenu.

»Brž po zdravnika in gospoda!« Mali hlapec je že tekel v globel. Jerico so položili na posteljo v njeni sobi in rano za silo obvezali.

Hlapčič je gospoda župnika dotekel še pri Martinčevih, kjer so se bili ustavili in preden je minula ura, so bili že pri Jerici.

Dve uri za njimi je prišel zdravnik in prevezal rano. Oba gospoda sta stala pri njej do jutra. Bledla je vso noč in iz vročice govorila in edino ime je bilo Ivan, ki je jokalo iz nje do jutra in z njim zvezano drugo, njeno kraljestvo: Žerjavina.

Vedno huje je grebla bolečina vanjo in vročica je žgala, da je zdravnik pričel obupavati nad življenjem Jeričinem. Ni vedel druge pomoči ko bolnišnico. In res so jo zjutraj prenesli varno in skrbno v dolino in odpeljali v Ljubljano, v bolnico. Župnik se je peljal z njo, Jaki pa je naročil, naj varuje Žerjavino.

VI.

Pomlad je s toplo roko povečini obrisala sneg raz Žerjavino. Le v globelih pod Golico in Rožico in pod čermi v Jeklu je še ležal, kar je bila roka mlade pomladi še prekratka, da bi bila v zadnjo udrtino segla in po vsej zemlji že razgrnila pisano odejo zelenine in cvetja. Kolovozi so bili še mokri in blatni, plug še ni zarezal v plodno zemljo Žerjavine. A že so hlapci čistili pluge in brane, motike in lopate nasajali; dekle obrezovale semenski krompir, izbirale žito za seme. Na Žerjavini se je vse pripravljalo za pomladno delo. Jaka je vse priprave vodil in pravili so si hlapci in dekle, da je skrben in priden. Toda Jerici ni kos, so trdili vsi! Sčasoma bi se morda naredil. Dosegel pa je ne bo nikdar, so dejali. In žal jim je bilo, ker ni bilo še Jerice domov, vsa Žerjavina je bila nekako otožna in ni prav srkala vase zračne luči in toplote. Kakor debele solze so tekli umazani curki vode po kolovozih in udrtinah: žalovala je še Žerjavina, ker njene kraljice ni bilo pri njej!

Pa je prišla. Ker je vedela, da zemlja ne bo pričela roditi, da seme ne bo vzkaliti moglo, če ona ne da blagoslova. Shujšana in blede v obraz je prišla, oči pa so sijale v tihi luči. Okrog usten ji je ležal smehlaj kakor smehlaj otroka, ki po dolgi, dolgi poti pride nazaj k materi truden, bolan.

Z Jerico so prišli jeseniški gospod. Spotoma so v kajži poklicali, da je Jaka z njima šel. Šel je in dal jima račun od svojega hiševanja na Žerjavini. Jerici se je zjasnil obraz, ko so rekli gospod župnik koncem Jakinega pripovedovanja:

»Vidiš, Jerica, saj sem ti dejal, da je Žerjavina varna v rokah Jakovih. Pa si dvomila. Zdaj vidiš, da si lahko mirna!«

Jaki je dobro delo, da so ga pohvalili in še bolje, da je na Jeričinem obrazu videl zadovoljen smehlaj in slišal toplo besedo zahvale, ki mu je bila plačilo za trud njegov. Dal je obema postreči in Jerico je peljal v njeno sobico, ki je čakala kakor nevesta ženina. Ko so vsi trije sedeli skupaj pri malici, so pričeli jeseniški gospod:

»Prav, Jaka, da si se uživel v Žerjavino in je tvoja roka znala voditi vajeti prav. Ker mora Žerjavina ostati Klinarjeva, ker jo mora Klinarjev rod gojiti, da bo rodila in blagoslov nosila. Pomni to, Jaka!«

Začuden gleda Jaka gospoda:

»Saj je vendar tudi Jerica...«

»Klinarjeva, hočeš reči! Da, Jaka, je in ni! Klinarjeva kri pač teče po njenih žilah in pogum in ljubezen do zemlje, vse to je Klinarjevo. In še bolj: iz Žerjavine je vanjo zrastle, je na njej preskušeno ter v ognju in viharju tehtano. Ali srce Jeričino ni več Klinarjevo, ni več srce mlade kraljice ponosne Žerjavine: srce njeno je Bog posedel, Jaka!«

Jaka se čudi z odprtimi usti, pa ne doume. Gleda Jerico, gleda gospoda, a ne vé, kam beseda meri.

»Ne čudi se, Jaka! Tako je kot pravim! Skrb za Žerjavino bo tvoja, ne več Jeričina!«

In še bolj se čudi Jaka.

Tedaj spregovori Jerica:

»Glej, Jáka, prav za prav si ti prvi, ki mu Žerjavina gre. Ti si Klinar in Klinar ostaneš in vsi tvoji bodo Klinarji. Jaz pa sem Klinarjeva samo, dokler ostanem sama. Ženska sama pa Žerjavini ni kos, ker je žensko srce za ljubezen in mater ustvarjeno. Tako bi moralo na Žerjavini zazveneti drugo ime, ne Klinarjevo. In bilo bi, da ni božja roka o pravem času obvarovala prelepo našo zemljo madeža, in meni novo pot pokazala drugam!«

Gregec prikobaca v hišo za atejem, steče k Jerici ter se je oklene okrog vratu, ko ga dekle stisne v naročje.

Gospod župnik pozdravi Gregca; prikloni se mu:

»Pozdravljen, Žerjavine mladi gospodar!«

Jaka zija, ker niti besedice dozda govornjenega ne razume. A že mu razjasni Jerica:

»Jaka, saj ne boš hud? Jaz pojdem v samostan, k usmiljenim sestram grem. Žerjavino prepišem na Gregca, ti boš pa do njegovih polnih let gospodaril zanj na njej in njene sadove užival! Ti je prav?«

Jaka je prebledel.

»Jerica, nikar!« je zaprosil in vstal. Trepetal je ves in ni vedel, li bdi, li sanja. Gledal je zdaj župnika, zdaj Jerico.

Vnovič je zaprosil, prav iz dna srca:

»Nikar ne hodi, Jerica! Kaj bo Žerjavina brez tebe?«

»Nimam strahu zanj, Jaka, ker vem, da bo varna v tvojih rokah enako ko v mojih, ki jim je odmerjeno drugo delo. Ne sili vame s prošnjo, ker je zaman. Vem, da bom srečna le, če dalje grem svojo pot! Kaj ne, gospod župnik?«

»Jerica ima prav, Jaka! Dovolj je premislila in vse pretehtala. Ne more drugače, ker jo kliče Bog. In božjemu klicu se ni mogoče ustavljati!«

»Ali jaz tega ne razumem, gospod!«

»Ker nisi tega doživel, kar je moralo Jeričino srce. Bridko je vanjo udarilo, saj veš; in veš tudi, da je prevara hujša ko smrt, kaj ne, Jerica?«

»O, da! Ne ve, kdor ni poskusil; jaz pa sem okusila do dna. Videla sem, da ljubezen vara, ljubezen, ki je od tega sveta. In na Žerjavini mi je bilo prelepo, prevzela sem se in povzdigovala in priti je morala kazen. Bog pa je bil milostljiv in mi je od svoje dobrote dal!«

Postavila je Gregca na tla in se naklonila k bratu:

»Glej, Jaka, srečna sem bila in zadovoljna, ko sem videla, da se Žerjavina preobleči in prenavlja in krepí pod mojo roko. Da raste! Bila sem vsa v njej, noč in dan sem samo nanjo in njeno moč in rast mislila. Dokler je bilo dela in skrbi dovolj, me je vsa napolnjevala, mi dajala utehe, zanosa in življenja. Ko pa je bilo najhujše mimo, ko je bila Žerjavina zopet krepka in močna in ni bilo treba več sleherno minuto misliti nanjo in se ž njo ukvarjati, se je pričelo v meni obračati. In ko sem še tebe videla, ki ti prej ni mogla do živega ne smrt, ne prošnja, ne molitev, pa te je ljubezen razsvetlila in te skrb za ljubljeno ženo in otroka spremenila in čudež storila s teboj, sem začutila, da ni življenje samo skrb za premoženje in moč in čast, ampak, da je predvsem ljubezni odmerjeno. Tedaj se je v meni obrnilo. Gospod župnik vedo, kdaj!«

»Takrat sem te vprašal, kdaj se omožiš. Slutil sem, da se bo nekaj okrenilo v tebi in me je zaskrbelo, kako se bo okrenilo.«

»Vaše vprašanje me je potrdilo v mojih mislih. Nisem pa prav doumela, dokler ni zbolel tvoj Gregec, se spomniš, Jaka, ko je davico imel. Tedaj sem videla, da si zajokal ti, trdi in osorni Jaka, in se zgrudil v bolečini za sina, iz ljubezni rojenega. Videla sem, da si se žene oklenil in sta v skupni moči prenašala in zmogla. In tako sem doumela. V meni je vse po ljubezni zajokalo. Sama sem bila, sama in vsa bolečina samote je pričela peči in me grizla noč in dan. V tebi in tvoji ženi pa sem gledala drugo samoto, blaženo samoto dveh, ki se ljubita, samoto žene z ljubečim jo možem! Doznala sem, da ne zmorem več samote brez moža! Od onega časa dalje je vse moje hrepenenje gorelo neznanemu ljubemu nasproti. Čisto določno sem ga videla, kakšen je, in v mislih sem živela ob njem.«

Ustavila se je za hip in solze so ji stopile v oči, da se ji je zameglilo. A brž se je vzdramila.

»Prišel je oni in je namah stopil v moje srce. Ker je bil sanjanemu na las podoben in je v glasu imel njegov glas in sladkost in je govoril mehko, ljubeče. In nikdar ni žugnil besedice o posestvu in Žerjavini; kakor da resnično samo ljubezen do mene iz njega gori. O, pa me je prevaril in me v srce ugriznil, da se je noč storila pred menoj in me v objemu držala dolgo, dolgo! Bog mu odpusti in mu ne povračuj!«

Ni mogla dalje. Četudi je s silo dušila bolest v sebi, vendar ji je prekipovala. Jaka je strmel vanjo in šlo mu je do srca! Uboga sestra! In on ni videl nič, da bi bil pomagal!

»Toda Bog mi je bil milostljiv! Tam doli v bolnici so se mi oči odprle. In sem videla: lepa je ljubezen, če je iz srca v srce, in raj imata dva, ki se ljubita prav in iz dna duše. Tako sem gledala, ko sem ležala ure in ure sama, napol onesveščena. In sem še premislila: da imata pekel, če samo eden ljubi iz srca, drugi pa ne. Toda, je ljubezen taka: četudi si je nevrednega izbralo srce za kralja, vendar ni drugemu mesta v njem, nikdar več! Samo tisti, ali pa nihče drugi!« —

Zopet je prenehala za hip, pogled pa ji je šel h križu v kotu nad mizo.

»O, pač, nekdo drugi je, ki napolni srce s sladkostjo, kadar je prazno, prevarano; ki se vseli vanj z ljubeznijo, ki je nad vse ljubezni! Oni se je vselil v moje srce, ko sem ure in ure strmela vanj in ga pomoči in usmiljenja prosila. Krog in krog mene je je razsul te ljubezni, noč in dan mi jo je kazal, iz dneva v dan mi je je okušati dajal: do ubogih in trpečih, bednih in preganjenih ljubezen radi Njega, ki nam je vso ljubezen dal. Gledala sem jih, bele sestre, ki so noč in dan z mehko roko, voljno in z vso nežnostjo delile ljubezni vsem in najraje najbednejšim. Spočetka nisem razumela in sem se čudila... Bog pa me je razsvetlil, da sem spoznala. Takrat je iz mojega srca pričela izginjati bolečina in sladkost je prihajala vanj. Tako se je toplo in sladko razlila po meni in me vso prepojila, da se ji nisem mogla ustavljati več: spoznala sem, da bo moja sreča samo v njej, ki je ljubezen vseh ljubezni!«

»Bog je bil s teboj, Jerica, in te bogato nagradil za vse trpljenje, ker si vanj zaupala!« je tiho dostavil jeseniški gospod, kakor da si je ne upa motiti.

»Da, Bog! Dolgo sem se borila sama s seboj. Na Žerjavino sem bila kakor z verigami priklenjena in mraz me je obšel spočetka, kadar sem pomislila, kako bi živela brez nje. Ali spomnila sem se, kako me je mrazilo, ko sem bila sama samcata na njej, ko sem se bala biti brez luči v sobi, ker je samotna tema iz vseh kotov režala vame. Stresla sem se ob misli, da bi morala vnovič živeti tisto strašno življenje samote tu gori na Žerjavini. A da bi si druga vzela? Ne, nikdar! Ker ne bi mogla po vsem tem nikomur več zaupati. Nikomur! Ker je ljubezen tako varljiva!«

»Jerica, saj smo vendar lahko vsi skupaj: ti, Metka, Gregec in jaz! K tebi se bomo preselili in s teboj delali. Jerica, ne pusti Žerjavine!«

»Rekla sem, da me nihče ne odvrne od mojega sklepa! Poznaš me, Klinarjeva sem kakor ti, in Žerjavina me je sklesala in skovala. Kar enkrat za pravo spoznam, pri tem ostanem. Sam veš! Saj si tudi Klinarjev in na Žerjavini rojen in zrastel!«

»Ali vendar, Jerica: ti — pa usmiljena sestra!«

»Jaka, ne brani! Bog je izbral, Bog poklical! Sveta je volja Njegova!«

»Morda si hud, Jaka, ker mislim na Gregca prepisati, ne nate?«

»Jerica, nikar...«

»Naj ti tudi to povem odkrito! Vidiš, Jaka, z lesom se ukvarjaš, če ne več mnogo, pa pomalem. In dober si, vem! Pa bi te znala nesreča ujeti v trgovanju, znal dober človek za poroka preprosi, pa bi sedel gad na Žerjavino! Tako pa, če bo Gregec gospodar, ni nevarnosti, ker mu bo sodnija varuh. Nihče ne bo mogel do Žerjavine, da bi jo izpodjedel. Ti boš skrbel zanjo, ker boš sad njen užival. Varno bo tako. Preden pa Gregec polna leta doraste, se bodo razmere zboljšale; v tebi bo imel zgled in na meni. Ko bo star dovolj, bo pa Žerjavini skrben gospodar in jo bo čuval ko punčico v očesu svojem. To pa hočem; ker prelepa je Žerjavina, da bi jo trgali drugi!«

Dvignila je v naročje Gregca, ki se ji je po kolenih spenjal, ga stisnila k sebi, poljubila vroče na čelo in mu dejala:

»Ti boš dobro varoval Žerjavino, Gregec, kaj ne, da jo boš?«

In dete, kakor bi slutilo, kaj govori, se je z obema ročicama oklenilo Jeričinega vratu in moško in krepko pritrdilo:

»Teta, bom!«

Vsi trije so imeli solzne oči. — Še isti dan so se domenili, da gredo prihodnji ponedeljek v Kranjsko goro k notarju delat darilno pismo.

(Konec prihodnjic.)

Marjanka:

Vse luči morajo ugasniti ...

*Vse luči so mi že sijale —
O mila luč z materinega lica,
o topla luč na oknu naše hiše,
o žarki plamen v fantovih očeh!
Pa vse luči so morale umreti,
da večna luč začela je goreti
samotni popotnici.*

Matko Krevh:

Spokornica.

Igra v treh dejanjih.

(Nadaljevanje.)

Kaznjenke: Dvajsetletna ječa?

1. kaznjenka: Sama mi je priznala, ko je govorila o božji pravičnosti.

Več kaznjenk: S čim se je tako hudo pregrešila?

1. kaznjenka: Tega mi ni povedala. Govorila je samo o težki pregrehi, za katero se je še premalo pokorila.

3. kaznjenka (od leve): Svetnice! Vsaka ima svoj debeli greh na duši, pa bi rade bile pobožne, spokorne in ne vem kaj še vse. Za pravično stvar pa se nobena noče potegniti.

Več kaznjenk: Ti in tvoja pravica!

2. kaznjenka: Pred svojim pragom pometaj, potem nam šele očitaj naše pregrehe!

1. kaznjenka: Zakaj nisi vprašala po jetniških razmerah prej, preden si prekoračila postavo? Po toči zvoniti je prepozno. (Smeh.)

3. kaznjenka: Z vami ne občujem, hinavke!

Kaznjenke: Oho, zmerjati tudi znaš!

4. kaznjenka: Z zmerjanjem si nas gotovo ne boš pridobila.

1. kaznjenka: Še predobro ji je s takim jezikom.

3. kaznjenka (pokaže jezik): Tu ga imate, svetnice! (Odide.)

1. kaznjenka: Ta je pa iz divje Afrike. (Smeh.)

2. kaznjenka: Kakšna razlika med njo in Marijo Magdaleno! (Marija Magdalena od leve. Sključena, postarana.)

1. kaznjenka: Marija Magdalena prihaja iz kapelice. Pozdravimo jo! (Vse se ji spoštljivo umaknejo.)

Kaznjenke: Dobro jutro, Marija Magdalena!

Marija M.: Dobro jutro, sestre moje! Bog z vami! Pa ste že pri delu! Jaz pa sem se v kapelici zamudila.

1. kaznjenka: Klepetale smo po svoji navadi. Ali ste kaj za nas molili?

Marija M.: Seveda sem molila za vse. Pa kaj bo moja molitev, ko sem taka grešnica! O, Bog mi odpusti!

2. kaznjenka: Za božjo voljo, kaj bo šele z nami?

Marija M.: Kaj bo z vami? K poštenim ljudem se boste vrnile očiščene, ter začele novo življenje, ki bo Bogu v čast, vam pa v zveličanje.

4. kaznjenka: Ne zamerite, ali vi ne mislite zapustiti ječe?

Marija M.: Jaz? Čemu? V enem letu poteče moja kazen; tedaj bo tudi konec mojega življenja. Slutim to. Toda prava rešitev iz ječe bo še le takrat, ko bo duša zapustila, očiščena, pregrešno telo. Tistega trenutka se veselim.

1. kaznjenka: Blagor vam, ki ste pripravljeni! A kaj bo z nami?

Marija M.: Ali je Bog človeka ustvaril za pogubljenje? Božja milost in vaša volja vam pripravijo sveta nebesa.

5. kaznjenka: In moliti je tudi treba, kajne?

Marija M.: Seveda je treba, in še mnogo.

5. kaznjenka (si zakrije obraz): Oh, oh! Jaz pa tako malo in nerada molim. Kaj bo z menoj?

Marija M.: Spoznanje slabosti je prvi korak k popolnšanju. Pridi k meni, naučila te bom moliti.

4. kaznjenka: Jaz tudi smem priti, kajne?

Marija M.: Le pridi, kadar hočeš! — Ali je kaj zajtrka ostalo! — Sem še tešč. Kakšno delo pa nas čaka danes?

1. kaznjenka: Na vrtu bomo delale. Vaše delo bomo me opravile.

Marija M.: Kaj bi se trudile za mene! A danes imam res drugo delo. Bom prosila sestro dovoljenja. Na svidenje, tovarišice! (Odide v svojo celico.)

2. kaznjenka: No, kaj pravite o naši Mariji Magdaleni?

4. kaznjenka: Najrajši bi pokleknila pred njo ter ji poljubila nogo.

5. kaznjenka: Če bo kdo prišel v nebesa, ta bo.

1. kaznjenka: In kar je največ vredno: ona moli tudi za nas, grešnice.

4. kaznjenka: Rada bom storila za njo, kar bom mogla.

5. kaznjenka: Lastne matere ne bi mogla bolj spoštovati.

2. kaznjenka: Pst! Sestra prihaja, pejdimo na delo! Ne pozabite cvetic za našo Marijo Magdaleno. (Se razidejo.)

Ss. Melita z Dolores (od leve): Uvedla vas bom v življenje jetnišnice.

S. Dolores: Prosim iskreno, poučite me, nevedno. Ah, tako sem še neizkušena in sedaj naenkrat služba v kaznilnici. Bojim se, da sem še pre-

mlada za to službo, a ubogati hočem. Vas, sestra, pa prosim, blagohotnih nasvetov. Bog vam bo poplačal.

S. Melita: Saj je vendar moja dolžnost, da vam razkažem jetnišnico ter vas uvedem v novo službo.

S. Dolores: Prosim prav lepo!

S. Melita: Oddelek, v katerem sva sedaj in ki bo vaš delokrog, je za kaznjenke z lažjimi prestopki in pa za tiste, ki so se res poboljšale ali ki vsaj niso nevarne. Razen ene ali dveh so vse prav pridne; tistih izjem pa se tudi ni treba bati.

S. Dolores: Ali kaj molijo kaznjenke?

S. Melita: Seveda molijo. Uvedla sem skupno molitev, kar se je dobro obneslo. Brez izjeme vse hodijo k sveti maši in tudi k sv. zakramentom.

S. Dolores: O, potem bo pa že šlo, če le hinavk ni med njimi. Te so najbolj nevarne, kajne?

S. Melita: V tem oddelku, upam, ni nobene; odkritosrčne so pač, nekatere skoro preveč.

S. Dolores: Da mi le zaupajo!

S. Melita: Ko vas spoznajo, vas bodo vzljubile. Je med njimi nekaj prav dobrih značajev, da se kar čudim, kaj jih je privedlo v ječo. Prav resna je kaznjenka števil. 1. Tam le ima svojo celico. Tudi kaznjenka števil. 2 ni napačna. Bila je zelo lahkoživa, sedaj pa jo imam prav rada. Števil. 3 je tako imenovana izjema — na slabo stran. Jezična, sitna, nezadovoljna čez mero. Je treba pač potrpeti z njo. Števil. 4 in 5 sta mirni, ubogljivi, precej nevedni. Dobro delo boste storili, če jima boste pomagali v raznih bojih in dvomih.

S. Dolores: Če bom le imela potrebnih zmožnosti.

S. Melita: Česar ne boste dosegli vi, bo opravila kaznjenka v onile celici števil. 6 s svojo molitvijo in resno besedo. Ta kaznjenka ja pa pravo čudo. Je mirna, tiha, pobožna ženska, ki se je pred časom postarala. Živi v resnici svetniško življenje, brez hinavščine ali pretiravanja. V njej boste našli največ zaslombe v svoji službi, pa tudi v duhovnem oziru vam bo svetovala.

S. Dolores: In taka ženska mora biti v ječi?

S. Melita: Saj sem vam rekla, sestra Dolores, da je ta ženska pravo čudo. Že davno bi bila lahko zapustila ječo, pa si je izprosila, da sme ostati v njej.

S. Dolores: Ali je že dolgo zaprta?

S. Melita: Če se ne motim, 19 let je že tukaj. Obsojena je bila na dvajsetletno ječo.

S. Dolores: Čudna ženska! Prosim, povejte mi kaj več o njej. Zanima me njeno življenje.

S. Melita: Ko bi vedela kaj natančneje, saj bi vam rada povedala. Kličemo jo vsi za Marijo Magdaleno. V seznamu je vpisana kot Marija Breznik.

S. Dolores: Breznik? Tako se tudi jaz pišem.

S. Melita: Breznikov je menda veliko na svetu, kakor Kovačev ali Kranjcev. — Me smo jo vedno klicale za Marijo Magdaleno; priznati moram, da je delala temu imenu s svojim spokornim življenjem vso čast.

S. Dolores: Kaj pa je zakrivila hudega?

S. Melita: Hm, ne vem, ali bi vam povedala? Naj bo! Ubila je s sekiro svojega moža.

S. Dolores (se zdrzne): S sekiro je ubila moža?

S. Melita: Tako se je glasila obtožnica. Ker je to tudi sama priznala, so jo porotniki obsodili na dvajsetletno ječo. Taka je pač pravica.

S. Dolores: Neverjetno. In zdaj je tako dobra! Kaj pa, če so se porotniki prenaaglili?

S. Melita: Uganili ste. Porotniki so jo kar na njeno izjavo obsodili, ne da bi se prepričali o dejanskem položaju.

S. Dolores: Potemtakem je bila po nedolžnem obsojena?

S. Melita: Po nedolžnem, da! Čez deset let po nesrečnem dogodku je izpovedal neki delavec — tovariš rajnega, na smrtni postelji pred pričami, da je Marija Magdalena popolnoma nedolžna.

S. Dolores: Hvala Bogu!

S. Melita: Tako-le je pravil: Vračala sta se z rajnim iz gostilne pošteno natreskana domov. Ko je Breznik prišel domov, je začel po svoji navadi preklinjati, razgrajati in razbijati. Celo nad otroka se je spravil. Tedaj ga je Marija Magdalena s silo pahnila proč. To je moža tako razburilo, da je pograbil sekiro, da bi ubil ženo. V smrtnem strahu mu je hotela žena iztrgati sekiro iz rok, prišla je za ročaj, a mož jo je potegnil iz njenih rok ter pri tem sam sebe udaril po glavi in si razbil črepinjo. Nezvestnega so še dali v sv. olje; čez nekaj ur je pa umrl. Nesrečna žena se je sama javila orožnikom ter izpovedala svojo krivdo.

S. Dolores: Zakaj ta delavec ni hotel takoj pričati v prilog nesrečni ženi.

S. Melita: Ker jo je sovražil zaradi njenega krščanskega prepričanja.

S. Dolores: Čez deset let se je to zvedelo? Zakaj niso žene izpustili iz ječe? Dati bi ji vendar morali zadoščenje.

S. Melita: Seveda, a ona si je izprosila celico, da sme v njej preživeti v pokori svoje življenje. Dovolili so ji. V resnici: če bi živela v samostanu, bila bi vsem v zgled spokornega in svetega življenja. Zato pa jo tudi vsi spoštujemo kot sveto ženo. Niti najhujši jezik kaznjenk se je ne upa dotakniti.

S. Dolores: Čudna ženska! Vesela sem, da bo v moji oskrbi.

S. Melita: Ne vem, če bo dolgo v vaši oskrbi. V zadnjem času vidno peša. Sama trdi, da bo v dvajsetem letu ječe tudi njena duša rešena telesne ječe.

S. Dolores: Take slutnje ima? — Povejte mi še, kaj pa je z njenim otrokom? Ali še živi?

S. Melita: Tega pa v resnici ne vem. Nikoli mi ni omenila svojega otroka, dasiravno vem, da moli zanj, kakor tudi za rajnega moža.

S. Dolores: Veliko je morala pretrpeti ta spokornica kot žena in kot mati!

S. Melita: Morda kot mati več nego kot žena.

S. Dolores: Bog ji bo obilo poplačal to trpljenje. (Pozvoni.)

S. Melita: Sedaj se zberejo kaznjenke k južini; morda zagledate tudi Marijo Magdaleno. (Kaznjenke hite na levo. Celica šte. 6 se odpre, iz nje stopi sključena Marija Magdalena. Ko zagleda sestro ju pozdravi.)

S. Melita: Marija Magdalena prihaja...

Marija M.: Hvaljen Jezus! (Ko zagleda s. Dolores, se zdrzne, tudi s. Dolores jo zre nepremično. Marija Magdalena odide.)

S. Dolores: Čujte, kaj je s to žensko? Njen pogled sem čutila v duši...

S. Melita: Ali nisem rekla, da je pravo čudo? Če ste radovedni, pogledva si njeno celico.

S. Dolores: Prosim. (Odideta v celico.)

(Zastor pade.)

◆
Pridobivajte
novih naročnic!
◆

Francka G.:

O ročnem delu.

Od nekdanj je že tako na svetu, da govorimo takrat, kadar ne vemo drugega, o vremenu. In je tako, da vsako jesen sproti tožimo o dolgih večerih. Pa vendar niso tako strašni! V Rožnem domu so često še prekratki.

Knjige, ki so vse leto zaman čakale, da bi jih kdo prijel v roke, imajo sedaj polno hvaležnih bravcev. Od nekdanj pa je že taka navada, da ob zimskih večerih čitajo na glas. S tem najbolj ustrezajo ženskam: mama bi sicer nikdar ne prišla do nobenega čtiva, ker ima roke vedno polne dela; dekleta bi pa tudi po nepotrebnem tratile dragoceni čas.

Morda bo katera izmed čitateljic ugovarjala, da je tudi čitanje dobrih knjig potrebno. O, seveda je; pa vendar pridejo v Rožnem domu šele tedaj na vrsto, ko je že drugo delo opravljeno. Ob skupnem branju pa lahko opravljajo dvojne del naenkrat: poslušajo in delajo kakšno lahko ročno delo.

Nikar pa ob ročnem delu ne mislite na same prte in prtičke in na mnoge prelepe vzorčke v »Vigredni« prilogi! Tudi deklice v Rožnem domu so bile z vami istih misli, pa jim je mama v pouk povedala sledečo zgodbico po nekem nemškem listu:

Mlada gospodinja je imela to slabost, da je včasih gojila kakšen sport v tolikšni meri, da je moralo počivati vse drugo delo. In ko si je nekoč vtepla v glavo, je vezla male denarnice tako vztrajno, da je pozabila na vse drugo: mož ni dobil ob določeni uri obeda, dete je vse umazano jokalo v zibelki, sobe so do opoldne čakale nepospravljene, celo sebe je zanemarjala. Številno raznobarnih denarnic pa je neverjetno hitro raslo... Vsa sreča in zadovoljnost bi bila izginila iz prejšnjega solnčnega doma, da ni prišel mož na imenitno misel. Ko je nekoč ženka v vrtni lopi spet vezla, je mož skrivoma znosil vse pohištvo v stransko shrambo, otroka pa je nesel k stari materi. Na prazne stene, v zibel in po tleh, na ognjišče in v lonce pa je natrosil ženino ročno delo. — Pogled na to razdejanje je ženico ozdravil, da ni več vezla s tako vnemo.

V Rožnem domu se zaenkrat kaj takega ne bo pripetilo; imajo premodro gospodinjico, katera skrbi, da v vsej hiši vlada vedno najlepši red. Njena skrb je tudi, da nihče ne spravlja raztrganega perila po omarah. Že takrat, ko ena izmed deklet lika, mora druga mimogrede prišiti vse manjkajoče trakove in gumbce, izboljšati raztrgane gumbnice in zašiti manjše luknjice. Bolj raztrgani kosi pridejo na šivalni stroj, da se ob prvem prostem času zašijejo. Le nogavice, ta večna pokora, smejo nekaj dalje čakati na popravilo; seveda, kaj takega se nikdar ne primeri, da bi morali nogavice šivati tedaj, kadar jih je treba obleči.

Kadar je opravljeno to najnujnejše delo, tedaj šele deklice razgrnejo »Vigredne« vzorčne pole in razmišljajo, kaj lepega bi bilo potrebno narediti. Ker večji del dneva prebiva vsa družina v kuhinji, je vsem ta prostor najljubši. Najprej so zato začele z ročnim delom za opremo kuhinje. Stana je prevzela proge za na police; najbrž je radi zobčkov z njimi največ dela in je hotela razbremeniti sestre. Dosedaj kuhinjskih oken niso zagrinjali; človeku pa ni nič kaj ugodno ob mislih, da ga nekdo opazuje skozi okno. Zinka se je brž domislila, da bi bili zastori po vzorcu februarске številke prav prikladni. Za eno okno je zastor že gotov in — povem vam — meni je prav

všeč. — Ker sta starejši sestri obe tako pridni, tudi najmlajša, ki obiskuje še osnovno šolo, ni hotela zaostajati. Poiskale so torej prav lahek vzorček, kateri bi bil tudi hitro izvršljiv. Najprikladnejši se jim je zdel vzorček z dolgimi vbodi na februarški številki. Ne veste, kako bo namizni prt z velikimi rožami lep! — Ej, nekaj bi pa le kmalu pozabile, da jih niso opomnile — zadnje letošnje muhe. Košarica s kruhom je bila dosedaj nepogrnjena. Kruh pa se v toplem prostoru vsuši in, kar je še hujše, vedno sedajo nanj muhe. Semtertja se je pač kdo spomnil in spodil muhe ter pokril kruh s kakšno ruto. Ker pa je od namiznega prta ostal kos platna, se je Stana brž spomnila: blago je lepo zarabila in okrasila z ozko bordurico in košarica je sedaj vedno pokrita.

V Rožni dom hodijo vasovat tudi dekleta iz sosesčine. Tudi one nočejo držati križem rok in zato jim Stana tudi prav rada postreže s primernimi vzorčki. Sosedova Anica bi malemu nečaku okrasila najraje vse obleke s ptički in metuljčki, ko vidi toliko srčkanih vzorčkov. Gorjančeva Metka je izbirala prav dolgo, dokler ni iz premnogih vzorcev izbrala najlepšega, da uveze nov prt za Marijin oltar. Zaselarjeva Tončka, ta je pa že bolj samoljubna: ona išče le vzorčke za srajce in kombineže; pa ja ne pripravlja na skrivaj bale? Ali boste molčale, če vam zaupam še tole skrivnost: Tolminčeva Francka vsako prosto popoldne prihiti v Rožni dom, da prav skrivaj veze mami za božično darilo prt in blazino po šestem vzorcu raz junijsko vzorčno polo.

Franckini mami tega ne smete povedati! Prav vesela pa bom, če tudi ve preštudirate vzorčne pole in potem položite čez dva meseca kaj prav lepega ali koristnega pod božično drevo.

OD SRCA DO SRCA

Pomenki z gospo Selmo.

Odgovori na pisma.

Vigred. Vse sem sama že razumela. Ni bilo treba brskati po starih škafлах, imam Te prav dobro v spominu. — O čemer pišeš, je res čudno in ne vem, zakaj je tako. Ljudje, o katerih pišeš, so pošteni, verodostojni in vsega spoštovanja vredni; nekatere tudi osebno poznam n. pr. iz Tvoje zadnje okolice. O tolikih zahtevah doslej nisem nikoli slišala; morebiti so zdaj drugačne odredbe. A zakaj Ti tega niso povedali takoj! Ali si šla osebno kaj vprašat? Z besedo se lažje dogovori kot s pismom. Meni se zdi, če gre res za Tvoj bodoči poklic, da moraš to razčistiti. — Na vsak način pa mi poročaj, kako se imaš in kje si! Ali si bila na R.? Jaz sem bila in lepo je bi'o. Prav lep pozdrav in kmalu piši!

Hrepenenje. Tako je prav, vse bolj si mi všeč od zadnjic. Ej, vidiš, dušica, našo Vigred! Dokler si v teh razmerah, postaneš lahko njena sotrudnica. — Ali se ne bi mogla odločiti za eno- ali dveletno gospodinjsko šolo (n. pr. v Ljubljani, Marijanišče)? Potem bi bila sama dobra gospodinja, mnogo bi se še priučila in potem mnogo mnogo lahko koristila svojim sovrstnicam. — Za vsako pisarniško mesto pa se zahteva trgovska šola ali

vsaj trgovski tečaj, a še za to so vsa mesta prenapolnjena. — Za enkrat ostani tu pri nas, da se v vsem do dobra porazgovoriva, potem pa bova videli, kaj in kako. Kmalu zopet piši!

Terezija. Dobrodošla v naši sredi in iskreno pozdravljena! Seveda želim tudi pravo ime; le brez skrbi bodi, ne bom Te izdala! Torej si zdaj Ti mlada mamica na domu? Čisto prav je, da si v svojih križih tako odkrita; bodi uverjena, da bi jih polovico rada odvezla, če bi le mogla. In k Tebi bi rada prišla, da bi ne bila tako sama. Pa saj nisi sama, očka in mamica gledata z nebes na Tebe in vse bratce in sestrice ter sta vesela, da se tako trudiš zanje in za Vaš ljubi domek. Naj Te ne oplašijo skrbi in trudi, ki jih doprinašaš za dom, ki je posvečen Kristusu Kralju! Kjer On kraljuje, bo uredil vse tako, da bo prav. Vanj zaupaj! In kmalu se še oglasi!

Janda. Paziti moram, da Te ne izdam! Zato govorim kar splošno. Kakor pri izbiri vsakega poklica je treba tudi pri izbiri zakonskega poklica posebne paznje, temeljitega premisleka, skrbne priprave. Posebne važnosti je izbira življenjskega druga ne samo iz osebnih ozirov in koristi, nego zlasti še tudi, ker je zakon sam na sebi najvažnejši stan na svetu. Ko stopata dva mlada človeka v zakon, odloča ta korak navadno njuno časno srečo ali nesrečo, prav pogosto tudi njuno večno

srečo ali nesrečo. Od dobrih zakonov je odvisen ves blagodejni vpliv Cerkve na človeško družbo; od njih je odvisna blaginja države; od njih zavisi pa tudi morala vse človeške družbe. Slabi zakoni današnjih dni pa so glavni vzrok brezboštva in vedno bolj se razširjajoče nemoralnosti. Kajti iz slabih zakonov prihajajo slabi otroci, iz slabih otrok pa rasto slabi ljudje. — Začetniki dobrih zakonov pa so dobri, zvesti, prepričani in v veri trdni ženi in neveste. Ako nista oba verna katoličana se kaj rado zgodi, da slabši del potegne za sabo tudi drugega, bolj gotovo kot pa obratno. In vendar je namen zakona tudi ta, da si zakonca pomagata do krščanske popolnosti in večne sreče. Kako naj pomagata drug drugemu stremeti za tem ciljem, če eden od njih ni trdno prepričan tudi o tem namenu zakona? In če Bogu ni zvest, kako naj bo zvest življenjskemu drugu? — Ker si želela, naj brezpogojno pazim, da Te ne izdam, sem to storila. Za prihodnjic pa želim, da mi dovoliš par vrstic prav od srca do srca. Zato prav kmalu piši!

Sveljuba. Vesela sem, da si mi tako lepo odkrila svoje življenje, delo v krožku in njegove uspehe. — Glede druge zadeve pa mislim takole: Res je človeško srce čudna stvar, toda človek, dekle in zlasti Orlica ga mora imeti tako v oblasti, da nihče, tudi najbližja okolica ne more vedeti za njegove potrebe, želje in težnje. Kaj je ljubezen potem, ko jo nosijo po ustih nepoklicani? Kaj srčna vdanost, ko je postala razgovor ceste? Saj je niti ni več, postala je poulično kratkočasje, predmet sirovih opazk i. t. d. Svetujem Ti to-le: Prečitaj tiste predavanja, ki govori, kako naj se obnaša dekle proti fantu, prečitaj člančice v tem-inešem kotičku iz leta 1925, ki so govorili o vsem tem. Iz tega si vzemi, kar je primernega in porabi o priliki, ko sta sami, a res od srca do srca in iz duše v dušo. Upam, da uspeš! — Glede Tvojega lastnega postopanja vse odobravam. Tako naj ostane! Piši zopet kmalu o vsem!

Sentvidčanka. Za oltarni prt je bila septemberska priloga Vigredi kakor nalašč. Angelskih glav in ima božični prtiček v vseh velikostih. Ako pa želiš še kaj posebnega, pa piši in Ti posebe naročim pri našem sotrudniku. Kmalu odgovori!

Kristina. Kakor vidiš, je Tvoje pisemce objavljeno. Jaz pa Ti z željo, da se še kaj oglasiš v našem kotičku, pošiljam pristrčne pozdrave čez široko morje. Bog Te živi!

Pasijonka. Veš, kar nič po ovinkih! K nam, v naš kotiček, je vsaki prosto, ki je z nami istih misli, istega stremjenja... Zato pa kar prenesi v roko in vse napiši, kar Te veseli in kar Te žalosti! Z veseljem bom vse prebrala in seveda poskusila spoditi teman oblak, ki se je ustavil nad Tvojo glavo, da ne veš in ne znaš naprej. Upam, da bo potem zasijalo tudi nad Tvojo glavo žarko solnce. — Pesmici sem oddala gđc. urednici. — Oglasi se kmalu!

Krizantema. Spoznala sem Te takoj po pisavi, le poštni pečat ni bil kakor navadno; zato se mi je takoj zdelo, da mora biti kaj posebnega. In nisem se zmotila. Nisem mogla prečitati Tvojega pisma do konca; jokala sem, tako zelo jokala, kakor že dolgo ne. Zeliš utehe in tolažbe, a kako naj Ti jo dam? Kaj naj Ti rečem? Predvsem Te primem za besedo in Ti rečem, da je od Tvoje nadaljnje ženske časti odvisno, da dano besedo držiš, sicer bo šlo naglo navzdol in povratka ne bo več. Spomnim Te na narodni pregovor, da v tretje gre rado in Ti pri vsem, kar Ti je svetega, prigovarjam: glej, da to ne bo res! Vsako jutro in vsak večer naj vsi Tvoji sklepi izzvene v enega: »Priboriti se hočem nazaj za vsako ceno! In naj velja, kar hoče; tudi moje življenje!« O, seveda, boji bodo to, sami boji, hudi in trdi, do Tvojih poznih let, a če Ti je res mar Tvoje duše, moraš se boriti. Bog, ki Ti je, upam, že odpustil, Ti bo pomagal, saj je dober in usmiljen. Ne smeš pa gledati na vnanjosti! Vsaka čednost je notranji, nadnaraven, od Boga vlit dar, ki nas stori trajno sposobne in voljne, da storimo to, kar je po volji božji. Naša dejanja, ki jih ljudje vidijo, so le izraz in odsev te čednosti, ne pa čednost sama. Zato pusti vse tisto, kar Ti narekuje Tvoje častihlepije, Tvoj napuh, da bi dobila nazaj, da bi se izkazala pred ljudmi; pusti tudi zaenkrat vstop v družbo! Če bo Tvoje življenje odslej trajno zgledno in lepo, pridejo že še tudi vse časti in lepa imena nazaj; a to niti ni treba. Bog je, ki vidi, Bog je, ki sodi, Bog je, ki odpušča. Ponižanje, ki ga sedaj trpiš, je pač kaznen in primeroma majhna kazni, če pomisliš, kako strogo kaznuje n. pr. svetna oblast krivico nad človeškim življenjem. — Venci pa, s katerimi včasih govorniki omenjajo sijaj nekaterih čednosti, pa niso morebiti kakšni resnični venci, ki jih obešamo s kljuko na kljuko, ampak s tem je mišljeno vse delo in prizadevanje za to ali ono čednost. In če se delo in prizadevanje za toisto čednost pretrga, je seveda tudi venec pretrgan in raztrgan. — Sama si se zdaj lahko prepričala, kako slab je človek in ta šola naj velja za vse Tvoje nadaljnje življenje. — Nazaj se ne oziraj, razen, kadar bi hotela postati prevzeta. Takrat razgali sama pred seboj vso svojo revščino, a le iz tega namena, da vnovič ne padeš, ne pa da se naslajaš nad preteklostjo. — Mnogo sem že molila za Te in bom še, za to ne skrbi! — Ti pa mi moraš pisati prav vsak mesec, da ostaneva v trajnem stiku. Bog Te čuvaj!

Zlato jutro. Seveda je prav, da si prišla in jaz bi le rada, da bi bila vsa naša pridna dekleta zbrana tudi tu v našem kotičku. — Seveda pa nisem vesela, kar pišeš, da se dekleta ne zanimajo dovolj za svojo organizacijo. Moje mnenje je, da nikakor ne zadoštuje, da gredo dekleta enkrat na leto na to ali ono goro na božjo pot in da tam slišijo par lepih govorov, same pa celo leto

niti s prstom ne zganejo za svojo izobrazbo. Lepo bi bilo, če bi v današnjih časih zado-
stovalo samo: moli! A ker vemo in vse vsak
dan čutimo, da to ni dovolj, zato se moramo
oprijeti tudi drugega: delaj! Oboje skupaj
še lažje zadošča za današnje razmere. — Misliš
se torej poročiti na dom? Prav je; kolikor
sem Te spoznala, vem, da boš dobra gospo-
dinja, žena in mati. Svetujem Ti pa, da se
najprej temeljito pozdraviš, ker si to dolžna
svoji bodoči družini. Vprašaj me, če je prav,
da zavračaš snubca, ki mu je več za posestvo
kot za Tebe. Popolnoma prav imaš, zlasti
še, ker tudi drugače nima lepih lastnosti. Go-
tovo je pa prav, da si vdana vernemu mla-
deniču, ki je značajan v vseh ozirih. Seveda
se bosta dobro razumela, ker imata oba
izvrstno orlovsko šolo za sabo. Na vpra-
šanje Ti odgovarjam: vsakega malo, a glavno
je prava in resnična ljubezen. Bog Vaju bla-
goslovi!

Solnčna roža. Tri solnčne rože so bile
že pri nas, pa so menda vse odcvetele, Ti si
četrta, a upam, da boš vedela za ta odgovor,
ki je Tebi namenjen. Prav nič Te ne zani-
čujem zaradi tega, ker si že toliko posku-
sila na svetu. Zdi se mi, da Ti je Bog prav
natančno pokazal, kje Te ne mara in Te je
poslal drugam. Gotovo je bila tako božja
volja, če ne bi Te ne bil tako metal iz kraja
v kraj. — Da na svojem sedanjem mestu nisi

zadovoljna, Ti rada verjamem, ker nimaš
nikoli pravega miru. Opozarjam Te prav
zelo, da paziš na svoje zdravje, zlasti ker
imaš tudi nočno službo. — Pisati mi pa
moraš prav kmalu zopet, da se prav dobro
spoznava! Bog Te živi!

Osamljena. Saj nisi več osamljena, kakor
vidim po sliki, pa tudi sicer. Prav lepa hvala
zanjo. Veseli me, da se Ti je vse lepo sešlo
in ne trpiš več zaradi razočaranja. Prav ve-
sela bom, če boš držala besedo in mi vsak
mesec pisala. — Vse, kar pišeš, se mi zdi
lepo in dostojno ter baš tako, kakor mora
biti. Edino to, kar pišeš o nasprotnem mi-
šljenju, mi da misliti, vendar se popolnoma
strinjam z gospodom, ki Ti je rekel, da je
treba takim dobro vzgojenih žen. — Mislim
pa tako-le: vse si storila z vednostjo staršev
in tudi druge si vprašala za svet, molila si
mnogo in še moliš, a vedno je še ista situa-
cija, torej bo že prav. — Kot pripravo na
poroko bi Ti zelo svetovala duhovne vaje,
če jih moreš napraviti. Sicer pa preglej v
Mohorjevih knjigah: Sveta Družina, V boj
za resnice sv. vere! Krščanska mati; dalje
članke v tem-le našem kottičku leta 1925. Če
razumeš tudi nemški, Ti prihodnjic navedem
lahko tudi nemških knjig. Ali ste pri krožku
obdelale knjigo »Mati vzgojiteljica«? — To-
rej le kmalu zopet piši!

VIGREDNICA=GOSPODINJA

Bolniška hrana.

Vse leto se razgovarjamo o prehrani in
hranilih in bi ne bilo prav, ako bi pri tem
ne omenile tudi hrane, ki jo potrebujejo naši
največji reveži, naši bolniki.

Sestava hranil in priprava hrane je v po-
strežbi bolnikov največje važnosti. Poleg
prave hrane potrebujejo zlasti bolniki raznih
poživil, to je takih snovi, ki prav za prav
nimajo posebne hranilne vrednosti, pač pa
zbujaajo tek in pospešujejo prebavo.

O hranilih, njih pomenu in vrednosti
smo govorile že vse leto in poudarjamo da-
nes vse tisto tudi z ozirom na bolniško
hrano. Slišali so se tu pa tam ugovori, češ,
čemu govori ta naša gospodinja v Vigredi
venomer vedno o sestavi naše prehrane, saj
je dobro, da se le do siteda najem; jem pa
tem rajši, čim boljše je. Videle pa smo, da
nam je naša gospodinja tudi vselej uteme-
ljila, zakaj je treba uživati mešano hrano,
kaj koristijo v splošnem in kaj posameznim
človeškim organom in kaj uspešno deluje na
razvoj človeškega telesa ter kaj ohranja in
izpopolnjuje njegove moči.

Vse to nam bo posebno dobro služilo
tudi zdaj, ko se hočemo poučiti o bolniški
hrani, ko vidimo, da tu ali tam v človeškem
telesu ni kaj v redu. Res je, da se same ne

bomo vselej spoznale, kaj nam je ukreniti;
v mnogih slučajih pa, če smo se vse leto
poglobile v gospodinske članke, bomo kaj
hitro na jasnem, kaj nam je storiti, s čim
pomagati. In to bo dobro, ker včasih zdrav-
nika ni blizu. Ko pa pride zdravnik, pre-
gleda bolnika in pove tudi kaj sme jesti in
česa ne. Pravimo: predpiše mu dieto.

Ko danes pregledujemo bolniško hrano,
ne mislimo prav nič posegati v zdravnikovo
delo, ampak se hočemo le porazgovoriti vse
tisto o bolnikovi hrani, kar mora vedeti
vsaka gospodinja.

Bolniška hrana mora biti res hranilna,
dalje (zlasti za ležeče bolnike) lahka in lahko
prebavljiva.

Mleko je najvažnejše hranilo bodisi za
zdravega ali bolnega človeka. Toda s samim
mlekom se ne da prehranjevati, ker želodec
ne more vseh sestavin mleka do dobra iz-
koristiti. Zato je treba k mleku dodatka v
obliki kruha, ki pa ne sme biti sveže pečen,
temveč že starejši, ozir. prepečen. Pogosto
bolniki uporabljajo mleko le kot pridatek k
čaju, h kavi itd. Tudi kislo mleko, pinjeno
mleko je za bolnike, ki trpe na zaprtju, zelo
priporočljivo.

Poleg mleka so jajca najboljša in naj-
močnejša hrana za bolnike. Biti pa morajo
sveža in brez vsakega duha. Najprimernejša

oblika za bolnika so mehko kuhana ali razžvrkljana jajca. Zakrknjena ali trdo kuhana jajca so težje prebavljiva in za bolnika nepriporočljiva. Največkrat pa dajemo bolnikom v juhi ali mleku raztepena jajca. Z mlekom in moko pa dajo jajca raznovrstne lahke močnate jedi.

Od mesa so najlažje prebavljive razne pečenine. Seveda mora biti meso sveže. Posebno priporočljivo je teletina in perutnina.

Zelo važna hrana za bolnike je tudi sočivje zlasti ker je lahko prebavljivo in pospešuje prebavo. Špinača, karfižola, špargelni, grah, kolerabice, krompirjev pire, pozneje fižol, pesa, solata, korenje; v tej vrsti naj bi šlo sočivje z ozirom na težke bolezni. Pomniti je, da so grah, fižol, leča težko prebavljivi.

Velikega pomena pri negi bolnika so tudi razni kompoti, ker pospešujejo tek in delovanje prebavil.

Vedno pa naj bo bolnikova hrana zelo različna in izpremenljiva in naj se ozira na bolnikov okus. Močno začinjene, mastne in kisle jedi niso za bolnike. Zato je iz bolniške hrane črtati: gosjo, prašičevo pečenko, mastno gnjat, mastne jajčne jedi, močno sušeno svinjino, klobase, kisel zeje, čebulo. Prihodnjič ogledamo hrano raznih bolnikov.

Jedilni listi.

I. Mesna juha s smetanovim fanceljnom, govedina, pražen krompir, in rumene kolerabe.

II. Goveje meso s krompirjem in omleti.

III. Kisla juha in orehov štrukelj.

Kisla juha. Zavri 1 liter vode z lavorjevim lističem, muškatovim cvetom, limonovo lupino, žlico dobro zrezanega peteršilja in soli. V drugi lonček deni $\frac{1}{4}$ l mrzle vode, potrebno količino vinskega ali sadnega kisa, pet žlic moke in vse skupaj dobro žvrkljaj, da ne bo nobene kepice. Nato med neprestanim mešanjem vlivaj v vrelo vodo

z dišavami in pusti še dobrih 5 minut vreti. Juho daj na mizo z ocvrtimi drobtinami.

Smetanov fancelj. Dve jajci dobro žvrkljaj, prideni 3 žlice kisle smetane, 3 žlice moke in napravi tekoče testo. Vlij ga na namazano pekačo in speci v pečici. Ohlajenega razreži na majhne 4 oglate kocke in daj v juhi na mizo.

Rumene kolerabe. Rumene kolerabe olup, zreži na drobne kocke in kuhaj v slani vodi, da so prav mehke. V kozici napravi iz dveh žlic masti in 2 žlic moke prežganje. Zalij ga z vodo in kolerabami. Prideni še 1—2 žlici kisle smetane, malo kumne in prikuha je gotova.

Goveje meso s krompirjem. V primerno kozico deni dve žlici masti, 1 žlico drobno zrezane čebule in $\frac{1}{2}$ kg na koščke zrezanega govejega mesa, ki ga prej dobro potolči in osoli. Kozico prav dobro pokrij in duši meso počasi poldrugo uro. Nato dodaj še 6 na kocke zrezanih krompirjev, pusti še pol ure vreti in jed je gotova.

Omelete. Žžvrkljaj v loncu 2 jajci, četrt litra mleka, 2 žlici kisle smetane, pol žlice sladkorja, soli in toliko moke da dobiš gladko, tekoče testo. Nato daj v plitvo ponev masla ali masti, pusti, da se razteli, ter vlij na vročo toliko testa, da je z njim pokrito dno poneve, ko se razleze po njej. Ko je testo po eni strani pečeno, ga z lopatico obrni, da se speče še po drugi strani. Ko je omeleta še po drugi strani pečena jo položi na tople krožnik, namaži s kakršnokoli omako, lepo zvij in postavi na gorko. V ponev daj zopet masti, vlij na njo testo, ter tako nadaljuj, da so vse omelete pečene. Preden daš omelete na mizo jih povrhu potresi s sladkorjem.

Orehov štrukelj. Napravi testo, za češnjev štrukelj (*«Vigred»*, št. 7, leto 1927). Razvaljano testo namaži s sledečim nadevom: četrt litra zmletih orehov, četrt litra dobre kisle smetane, cimeta, limoninih lupin in dve žlici sladkorja, dobro skupaj zmešaj, pa je nadev gotov.

ORGANIZACIJA

Iz orliške centrale.

Izidi prosvetnih in tehničnih tekem mladenk v letu 1927 (v %).

Trbovlje	97-64	Gorje	89-82
Moste pri Ljubljani	97-50	Šmarje pri Jelšah	88-33
Sv. Jurij ob Ščavnici	96-67	Zižki	87-50
Tržič	95—	Zagorje	86-67
Škofja Loka	95-82	Središče	85-83
Št. Janž - Dol.	92-50	Maribor	85-80
Sv. Lovrenc na Pohorju	92-50	Vrhnika	85—
Radeče	91-67	Domžale	85—
Jesenice	90-89	Ljutomer	84-16
Cadram-Oplotnica	90—	Št. Janž pri Dravogradu	81-66
		Sv. Križ pri Rogški Slatini	80-89
		Žiri	80-80
		Rakek	80—

Radovljica	79-79	Radeče	88-20
Črnomelj	79-16	Središče	82-80
Šmartno pri Litiji	75—	Radovljica	79-09
Tržišče	72-20	Nazarje	79-09
Cerknica	70-83	Črnomelj	76-36
Novomesto	66-70	Vrhnika	76-36
Sv. Pavel pri Preboldu	64-82	Celje	74-09
Celje	64-15	Dol. Logatec	73-63
Kamnik	29-15	Maribor	69-16
Sv. Peter pri Mariboru	20-66	Št. Janž pri Dravogradu	69-09
		Šmartno pri Slov. gradu	68-20
		Solčava	67-30
		Kamnik	45-50
		Šmarje pri Jelšah	32-80

Izidi srenjskih prosvetnih in tehničnih tekem
gojenk v letu 1927 (v %).

Tržič	96-39
Trbovlje	96-36
Sv. Pavel pri Preboldu	94-54
Jesenice	94-54
Domžale	90-75

Sestre in sestre! Zopet so govorile številke o Vaši pridnosti. Vsakemu krožku in vsaki posameznici so nekaj povedale. Nam tudi. — Na veselo novo delo za pravo dekleško izobrazbo! Bog živi!

Sestre sestram.

Odmav iz daljave.

Tam daleč ti si domovina
doseže te le luč spomina.
Ta luč ti verno v čast gori,
lepoto lije v moje dni.

Bilo je meseca februarja, torej pred osmimi meseci; takrat je odhajala mladenka iz orliškega krožka v Radovljici v tujino. Takrat sem bila stara komaj 15 let. Težko je bilo slovo od domačih in od sester Orlic. Toda tolažim in nadajam se, da se enkrat zopet snidemo. Tu v daljni Ameriki sem si zaželela Vigredi. Poslala sem svojo prošnjo čez morje in zdaj imam že vse v roki tudi številke za nazaj. Z veseljem prebiram vrstico za vrstico in spomin mi plove nazaj v domovino. Mojim nekdanjim sestricam kličem: Bog živi! — Kristina Šušteršič, Cleveland.

Orliški krožek Rogatec. Prvič se oglašala naš rogaški krožek z dopisom v »Vigredi«. Lansko leto smo precej živahno delovale pod vodstvom skrbne predsednice in načelnice. Nabavile smo si kroje in se udeležile izleta v Šmarju. Telovadile smo pridno, ker smo imele mnogo veselja in tudi sestanke smo imele redno. V prvi vrsti se moramo zahvaliti za pomoč dušnemu voditelju g. dekanu. Priredile smo tudi igro »Tri sestre«, s katero smo nastopile na odru v Šmarju. Tudi tečaja so se udeležile štiri članice. Ali na žalost, to ni bilo dolgo. Imele smo mnogo nasprotnikov, ki so si prizadevali ogreniti naše veselje. In res, nekatere članice so odstopile, ker so se ustrašile hudobnih jezikov. Pa tudi prejšnja predsednica nas je pustila, ker ne more več delovati zaradi stanovskih dolžnosti. Ostale smo sedaj same, kakor zgubljene ovčice. Kakor po hudem viharju, posije prijetno solnce, tako upamo, da bo tudi v naš rogaški krožek kmalu posijalo solnce boljšega napredovanja. Izvolile smo si novo predsednico in načelnico, na kateri

stavimo vse svoje nade. Vsem pa kličem: sestre Orlice dvignimo se in pojmo ponosno naprej za svojim ciljem in ne ustrašimo se nasprotnikov! Bog živi!

Orliški krožek, Slov. Bistrica. Vsem sestram širom naše Slovenije iskren Bog živi! Naš krožek še ne živi dolgo. Vendar se trudi da ne zaostaja za drugimi krožki. — Septemski občni zbor je podal pregled čez vse minulo leto. Odbor se je tudi nekaj izpremenil. Poslovala se je od nas zvesta članica sestra Tončka Kurent, ki je odšla v Rim. Vse sestre se ji še tem potom iskreno zahvaljujemo za njeno požrtvovalno delo med nami.

Poročamo Vam tudi kako kaj pri nas delujemo. Prav pridno telovadimo, posebno pa naše male navajamo k telovadbi in k lepemu življenju, da bode orliški rod vedno boljši in močnejši. Izobrazujemo se pa na sestankih, na katerih nam preč. g. vodja Iv. Solinc daje prelepe nauke. Na sporedu imamo tudi razne kratke prizore, deklamacije, petje i. dr., kar pa oskrbimo članice same.

Sedaj bomo v kratkem priredile akademijo, za katero se že prav pridno pripravljamo. Kaj pa naša »Vigred«? O, ta nam je vedno dobrodošla! Z veseljem jo pričakujemo in rađe beremo.

Kljub težavam se z ljubeznijo oklepamo krožka s trdnim sklepom: Me hočemo vztrajati ob svojem delu, saj vemo, da ni uspeha brez žrtve. Le tako naprej sestre, ne ustrašimo se dela in truda v organizaciji. Bog živi!

Orliški krožek Št. Janž. Od kar izhaja »Vigred« se še nismo oglasile v njej, a ravno je to naš list. Odločila sem se da Vam opišem zgodovino našega krožka.

Leta 1921. je bil ustanovljen naš krožek, ki je živel in deloval štiri leta. Po štirih letih pa je razpadel. Vzrok temu pa je bil odhod našega g. duhovnega voditelja od nas, in poroka s. predsednice. Ostale smo same,

ali krožka nismo mogle obdržati. Nekaj pa nas je bilo, ki smo vedno premišljevale, kdaj se nam nudi prilika, da zopet ustanovimo orliški krožek. In ta želja se nam je lansko leto izpolnila. S pomočjo našega novega prečastitega gospoda župnika smo zopet ustanovile krožek. In letos 5. septembra je bilo eno leto, odkar naš krožek plodonosno deluje. Bale smo se, kako bo šlo, ker nekateri so rekli, nekaj časa boste životarile in kmalu bo vsega konec. In naši nasprotniki so porabili vse svoje moči, da bi razbili naš mladi krožek. Toda ni se jim posrečilo.

Imamo 17 članic in 16 mladenk. Trikrat na mesec imamo telovadbo, enkrat pa sestane. Na vsakem sestanku imamo na sporedu nekaj deklamacij in predavanj. Vsa predavanja in deklamacije pa so v rokah članic samih. O božiču na sv. Stefana dan popoldne smo igrale igro »Pod božjim carstvom«; izpadla je nepričakovano zelo dobro, kljub temu da so bile na odru skoro same nove igralke. 29. maja smo priredile skupno z orlovskim odsekom telovadno akademijo. Tudi tekmovali smo in sicer še dosti dobro. Pri velikonočni procesiji in pri procesiji sv. Rešnjega Telesa smo nastopile v krojih. Materin dan, 15. marca, smo pra-

znovale s tem, da smo imele na sporedu par deklamacij in en dvogovor. Več nismo mogle, ker takrat še nismo imele krojev.

Na stadionsko prireditev je poslal naš krožek 11 članic v krojih. Udeležile smo se tudi petnajstletnice orlovskega odseka v Trzinu, ki je bila združena z celodnevno prireditvijo in blagoslovitvijo novega prapora. Krona vsega našega dela in vseh javnih nastopov, pa je bila gotovo okrožna prireditev trebanjskega orlovskega okrožja, ki se je vršila v St. Janžu 14. avgusta t. l. in je potekla v najlepšem redu. Le žal, da so se tako maloštevilno udeležili te prireditve, ki je bila vendar obvezna za vse krožke trebanjske srenje. Samo en krožek se je odzval polnoštevilno. Da praznujemo tudi naše orliške praznike, to je umevno samo ob sebi. To je torej delo našega krožka v enem letu. Prečastiti g. župnik, naš duhovni vodja so morali radi preobčutega dela popolnoma popustiti delo v našem krožku. Težka preizkušnja je to za nas. Prečastitemu gospodu župniku pa bodi na tem mestu izrečena najlepša zahvala. Pred nami pa je jasno začrtana pot, ki vodi do zmage, do ciljev.

Vsem sestram širom naše lepe slovenske domovine prav lep pozdrav. Bog živi!

V oceno smo prešli:

Prikrojavanje perila po životni meri. Spisala Ema Arkova, učiteljica na Tehniški srednji šoli v Ljubljani. 1927. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena 40 Din.

Vsak vbod, ki ga dandanes naredi doma pridna roka gospodinjin, pomeni razbremenitev gospodinjstva, kateremu v današnjih težkih časih povsod primanjkuje materijelnih sredstev. To knjigo, s pomočjo katere si vsaka gospodinja po priložni meri potrebnih krojev sama nariše, mora imeti vsaka nevesta, ki si dela in šiva svojo balo, potrebuje jo vsaka gospodinja ali dekle, ki si hoče omisliti perilo za se ali svoje. Knjiga je sestavljena vzorno, pisana jasno in pregledno, snov je obdelana strokovno. Glavni oddelki knjige so žensko, moško in otroško životno perilo in hišno perilo. Tu najdeš navodila za šivanje in prikrojavanje srajc, kombinajz, predpasnikov, bluz itd. Skratka vse, kar oblačimo in kar rabimo na postelji in na mizi. Slog je lepa slovenščina in vrhu tega preprost in vsakomur umljiv, poljuden. Kar daje knjigi posebno vrednost, so nazorno in jasno risane slike raznih krojev. Takih krojev je pridejanih nad 50. »Prikrojavanje perila« je vrlo praktičen spis, ki ga boš našel prav v vsaki hiši, kakor najdeš Kalinškovo »Slovensko kuharico«.

»Dom«, roman iz šlezijskih hribov. Prevod. Nemški spisal Pavel Keller. Cirilova knjižnica XX. zvezek, v zalogi Tiskarne sv. Cirila v Mariboru. Cena broširani 22, vezani 35 Din. »Gorje, kdor nima doma«, ta pesnikov bolešni vzklik je oni veliki problem brezdomovinstva, v katerem hirajo milijoni ljudi in si ne vedo pomagati. Ta problem

mojster pisatelj Pavel Keller rešuje v tem romanu in ga reši z besedami: »Kaj je dom? Dom ni prostor. Dom ni prijateljstvo, Dom ni ljubezen. Dom je mir, mir v srcu, mir v družini, mir v soseski.« Povest je polna živahnih dejanj, ki se dramatično stopnjujejo v stalni napetosti. Ljubezen dveh, katerih domova in družini sta sprti, ustvari konečno dom obeh, obenem pa cele soseske. Zivljenje romantične šlezijske vasi, ki je tako podobna naši vasi, prav realistično odseva iz cele povesti. Knjigo, ki je svoji ličnosti in obsežnosti primeroma poceni, toplo priporočamo, posebno še našim knjižnicam, ki bodo s to povestjo zelo ustregle vsem čitateljem.

Jaz v Njem — Ich in Ihm — premišljevanja za vsak dan v letu, ki jih je spisal Karl Schwarz. Obsegajo v prvem zvezku (januar—april) sledeče cikle: Odršenik učnik, Odršenik v svojih poslednjih dneh, Odršenik v svojem trpljenju, Odršenik v slavi. Za srca, ki žele poglobitve, je knjiga zelo priporočljiva. (Herder & Co.)

Izobrazba mladega človeka — Bildung des jungen Menschen — Tihamér Toth, vseučiliški profesor. Znani ljubitelj in ljubljeneč madžarske mladine je podal v tej knjigi nekaj temeljnih misli in načel za samovzgojo mladega človeka. Priporočil bi knjigo našim dijakinjam in dijakom. Našle bodo v knjigi mnogo zlatih zrn.

Josef Schofer pripoveduje v svoji knjigi: »Studenten-See'n und Paases-Sorgen« spomine na kongregacijsko življenje. Zanimiva je samo za tiste, ki so bili svoje dni sami člani ali članice tipičnih nemških kongregacij in pa za marijanske voditelje. R. L. T.

Prejeli smo sledeče opozorilo: ...»Večerna pesem« v 7. številki nima pravega soglasja. Prva vrstica in tretja in zadnja. Meša se zora in belo solnce in mrak...« Hvala za odkrite besede! Uredništvo ne pozna nikake zamere, nasprotno hvaležno je za vsako pripomnjo. Verjemite, da ni lahko tehtati pesmi. V izrazu »molčečnost« je mnogo skritega. V tem slučaju pa moramo braniti gospoda pesnika. Dotično nesoglasje je le navidezno. Treba je le pazljivo brati in se zamisliti v prizor. Morda koga moti izraz »zora«. Res je, da nam ta beseda navadno pomeni jutranjo zarjo. Naš pesnik si je dovolil prostost, da je postavil »zore« namesto »zarje večerne«. To je bil opravičen storiti radi kratčine izraza, ker je že v naslovu povedal, da je to »Večerna pesem«. Verzi nazorno rišejo prehod: med belim dnevom in črno nočjo je večer, ko se svetloba polagoma umika temini. Tudi ko je deloma že mrak, je še nekaj poslednjih žarkov, ki so posebno mili. Ako to pesem, priobčeno v 7. številki na strani 157, večkrat počasi pregledamo v celoti in v posameznostih, bomo videli, da krasno slika prirodne prizore in da je v nji gorko občutje.

K. L. Beseda Vam lepo in gladko teče, zdi se pa, da v slogu preveč posnemate Ivana Cankarja. V verzih tudi še ni potrebnega soglasja.

V. W. — Kot nekake pesmi v prozi smatramo Vaše sestavke. O priliki priobčimo.

Pozna vijolica. — To, kar ste napisala, bi bilo prav dobro za kak »album«, le nekoliko krajše, za tisk pa ni: taka vsebina je bila že večkrat izražena, oblika je okorna, kak verz bi še bil, celota pa ne ugaja. Všeč nam je samo ena kitica: »Jutro ožarja močnejše planine, solnce pošilja jim prvi pozdrav; Jezus prihaja z nebeške višine v cerkvico ljubko tam sredi dobav.«

R. D. — Hvalevredna je Vaša želja, da bi se Bogu posvetila v redovnem poklicu. Le gojite tako vzvišena čustva! Za tisk pa poslani verzi niso godni.

Miriam: V nevezani besedi se boljše izražate, verzi so pa dokaj nerodni, slovnične napake razodevajo pomanjkanje čuta za pravilen in lep jezik. »Ali jaz zastoj naj plakam, brez da solze dajem v dar?« — tako pišete! ...brez da...« je grd germanizem, ki ga še dnevnemu časopisju ne moremo dovoliti!

Beata: »V jutru sem nabrala rože«... Dober je edino ta začetek, v naslednjih vrsti-

cah ste spremenila ritem, pa tudi v izrazih ni prave skladnosti. »Roža« pomeni le vrtnico, v pomenu »cvetka«, »cvetlica« sme stati samo v manjšalni besedi »rožica«.

Grozdana: Prva kitica je dosti za take vrste pesem, ki slika razpoloženje, zato smo ostali dve izpustili. Pošljite še kaj!

Sestra Pavla. Po večkratnem čitanju smo se odločili, da o priliki priobčimo Vašo »Dekle«. Seveda pa smo morali popraviti marsikaj, zlasti vso nepotrebno navlako. Konec pa smo črtali. Učiti je treba tudi z molkom.

B. K. Zdaj vsaj vemo, kje ste. Pošljite, prosimo še kaj! Morebiti imate sedaj več časa. Prisrčen pozdrav in Bog živi!

V. L. Vaša pesemca »Mariji« bo natisnjena o primernem času, enako »Odbilo je polnoč«, okrajšana; »Solnčnici« ne ugaja v celoti, všeč pa nam je vrstica, ki izraža krepko voljo: »jaz hočem v junaštvu prekositi vse«. »Raste, cvete črni trn...« takisto ni za tisk, ne nudi nič novega razen konca, ki pa izzveni bolj prozaično: »...sicer pa — zavest, da je trpljenje častno, je zadosti«. Ta trditve je le deloma resnična. V hudi boleznih, recimo, nam ni zadosti misel: »trpi, potrpi, saj je častno trpeti!«, priti mora na pomoč višji razgled: »trpi, ker je trpljenje dragoceno v božjih očeh in zate pogoj večne blaženosti!«

Trboveljčanka. Vaša črtica »Spomin na kmečko mater« bo počakala, da pride na vrsto. Skušajte izražati se kratko in jedrnat!

Miriam. Pesemca »Dekletu« ni dovolj blagoglasna. »Odlomek« priobčimo z miselnimi dodatki, da bo spisek resnična sličica življenja, ki je deloma poezija deloma proza.

Veronika. »Pogovor s solncem« — v narodnem slogu! — všeč nam je preprosto pripovedovanje; kadar bo prostor, pride v list.

Vani. Spisek ni goden. Glavna misel je premalo izražena, oblika nekam čudna: začetek kakor za leposlovno črtico, potem pa pride modrovanje brez pravega glavnega stavka in razdelitve; obseg in pomen posameznih besed Vam ni zadosti jasen. Marsikaka misel je lepa. Kak stavek pa nedovoljena igra z besedami, n. pr.: »... res smo neznamni, čisto majhni, da se komaj umikamo, da naj ne pohodijo in pomendajo ideje naših učiteljev in voditeljev«. To je strašen skok! Kadar pišemo, moramo tehtati vsako besedo, ali je primerna ali ne.

Izhaja vsak mesec. — Za članice je list plačan s članarino, za druge znaša naročnina 25 Din; za inozemstvo 32 Din. List izdaja Slovenska Orliška zveza (Anica Lebar) v Ljubljani. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljudskem domu.

Odgovorna urednica: Zvona Primčeva.

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč.

NOVA ZALOŽBA

LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 19

*Vse
pisarniške potrebščine
Vse knjige*

**PRIPOROČAMO
NAŠO DOMAČO**

**KOLINSKO
CIKORIJO!**

Zavarujte svoje življenje, poslopje, premičnine, pri

Vzajemni zavarovalnici
v Ljubljani, Dunajska cesta 17

Podružnice:

CELJE

Breg št. 33

ZAGREB

Pejačevićev trg 15

SARAJEVO

Vrbanja ulica št. 4

TISKARNA: JUGOSLOVANSKA KLIŠARNA:

izdelovanje vseh vrst
tiskovin, knjig, revij,
priprosti in umetniški
tisk v eni in več barvah

LITOGRAFIJA:

izvrševanje vsakovrst-
nih ilustracijskih del,
eno- in večbarvnih,
potom kameno-tiska,
offset-tiska in alumi-
nijevega tiska: plaka-
tov, etiket, reklamnih
tiskovin, vrednostnih
papirjev etc., po last-
nih osnutkih alinačrtih
naročnikovih

TISKARNA V LJUBLJANI

**ČRKOLIVNICA
GALVANOPLASTIKA
STEREOTIPIJA**

**PRVOVRSTNA IZVRŠITEV
UMERJENE CENE**

dobavlja vse vrste
klišejev po risbah, pe-
rorisih, fotografijah,
akvarelnih in oljnatih
slikah za reprodukcijo
v eno- ali večbarvnem
tisku, v poljubni ve-
likosti in obliki

BAKROTISKARNA:

enobarvni bakrotisk
najrazličnejših umet-
niških ilustracij, časo-
pisov, revij, albumov,
propagandnih tisko-
vin, razglednic etc.

Cenjene gospodinje!

Znano nam je, da imate marsikatero skrito željo, kateri bi radi ugodili, vendar Vam zato le čestokrat primanjkuje denarja.

Ali ne bi bili veseli, če bi kje našli zlatnik, s katerim bi lahko poljubno razpolagali?

Poslušajte in zapomnite si!

V vsakem lisočem kosu

mila „Gazela“
se nahaja pravi pristni zlatnik.

Zato pridno perite s tem milom, ki bo temeljito očistilo Vaše dragoceno perilo, vrhu tega boste pa v njem našli zlatnik, za katerega boste lahko zase, za svojega moža ali za svoje otročičke kaj lepega kupili!

GAZELA MILO

